

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
14.01.2024
Hetkel kehtiv
RT I, 04.01.2024, 6

Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus

Vastu võetud 09.11.2022
[RT I, 23.11.2022, 2](#)
jõustumine 01.01.2023

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
20.06.2023	RT I, 30.06.2023, 1	01.07.2023; Vabariigi Valitsuse seaduse § 105.19 lõike 7 alusel asendatud sõna „Maaeluministeerium” sõnadega „Regionaal- ja Põllumajandusministeerium” vastavas käändes.
20.06.2023	RT I, 06.07.2023, 6	01.01.2024
19.12.2023	RT I, 04.01.2024, 2	14.01.2024

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolevas seaduses sätestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika (edaspidi *ühine põllumajanduspoliitika*) abinõud, nende rakendamise alused ja kord, riikliku ja haldusjärelevalve teostamise alused ja ulatus ning vastutus käesoleva seaduse rikkumise eest.

(2) Euroopa Liidu õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades Euroopa Liidu õigusaktide ja käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Ühise põllumajanduspoliitika abinõud

(1) Ühise põllumajanduspoliitika abinõud käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/2116, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 187–261), sätestatud alusel ja korras rakendatavad abinõud;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186), sätestatud alusel ja korras rakendatavad abinõud, sealhulgas artiklis 147 sätestatud riiklik üleminekutoetus;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549–607), artiklis 5 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548), sätestatud alusel ja korras rakendatavad abinõud;

4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854), sätestatud alusel ja korras rakendatavad turukorraldusabinõud;

5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta (ELT L 343, 14.12.2012, lk 1–29) sätestatud alusel ja korras rakendatavad abinõud;

6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/787, milles käsitletakse piiritusjookide määratlemist, kirjeldamist, esitlemist ja märgistamist, piiritusjookide nimetuste kasutamist muude toiduainete esitlemisel ja märgistamisel, piiritusjookide geograafiliste tähiste kaitset ning põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi ja destillaatide kasutamist alkoholsetes jookides ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 110/2008 (ELT L 130, 17.05.2019, lk 1–54), sätestatud alusel ja korras rakendatavad abinõud;

7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1144/2014 siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügi edendusemeetmete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 3/2008 (ELT L 317, 04.11.2014, lk 56–70), alusel rakendatavad teavitus- ja müügi edendusemeetmed.

(2) Vabariigi Valitsus või valdkonna eest vastutav minister võib oma pädevuse piires kehtestada ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamiseks määruse küsimuses, mille otsustamise õigus on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud Euroopa Liidu õigusaktide ja nende alusel kehtestatud õigusaktide kohaselt liikmesriigil.

(3) Vabariigi Valitsus võib ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamiseks anda oma pädevuse piires korralduse ning valdkonna eest vastutav minister oma pädevuse piires käskkirja küsimuses, mille otsustamise õigus on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud Euroopa Liidu õigusaktide ja nende alusel kehtestatud õigusaktide kohaselt liikmesriigil.

§ 3. Euroopa Komisjoni teavitamine ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamisest

Kui Euroopa Liidu õigusaktides ei ole sätestatud ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamisega seotud andmete esitajat, edastab andmed Euroopa Komisjonile Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud tähtaegadel ja korras valdkonna eest vastutava ministri määratud riigiasutus.

2. peatükk Rakendavad asutused

§ 4. Makseasutus

(1) Ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamise korral on makseasutus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 9 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 7 tähenduses Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*).

(2) *PRIA*-l on õigus täita makseasutuse ülesandeid alates akrediteerimise otsuse tegemise päevast.

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 9 lõikes 1 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 7 lõikes 1 nimetatud ülesande täitmise võib makseasutus anda üle teisele asutusele või isikule käesolevas seaduses sätestatud alustel.

§ 5. Pädev asutus

(1) Ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamisel on pädev asutus Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 8 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 8 alusel kehtestatud õigusakti tähenduses on pädev asutus üksnes Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

§ 6. Sertifitseerimisasutus

(1) Sertifitseerimisasutus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 12 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 9 tähenduses on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

(2) Regionaal- ja Põllumajandusministeerium võib sõlmida Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artiklis 12 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artiklis 9 sätestatud ülesande täitmiseks halduskoostöö seaduses sätestatud korras halduslepingu eraõigusliku juriidilise isikuga, kellel on tehniline oskusteave ja teadmised ühise põllumajanduspoliitika kohta ning küllaldane toetuste auditeerimise kogemus. Eraõigusliku juriidilise isiku volitamise nimetatud ülesande täitmiseks otsustab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

3. peatükk

Menetluse üldsätted

§ 7. Taotluse ja muu menetlusdokumendi esitamine, muutmine ja tagasivõtmine

(1) Ühise põllumajanduspoliitika abinõus osalemiseks esitatakse taotlus, maksetaotlus ja muu menetlusdokument PRIA-le või käesolevas seaduses sätestatud juhul muule isikule või asutusele elektrooniliselt või kirjalikult paberil.

(2) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada taotluse, maksetaotluse ja muu menetlusdokumendi esitamise üksnes e-teenuse keskkonna kaudu või muul viisil elektrooniliselt.

(3) Ühise põllumajanduspoliitika abinõus osalemiseks esitatud taotluse tähtaja jooksul esitamata jätmise korral taotluse esitamise tähtaega ei ennistata ja taotlus jäetakse läbi vaatamata, kui Euroopa Liidu asjakohastes õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.

(4) Kui e-teenuse keskkonna töös esineb tehniline viga, mis takistab taotluse, maksetaotluse või muu menetlusdokumendi esitamist, pikeneb selle dokumendi esitamise tähtaeg e-teenuse keskkonna tehnilise vea kõrvaldamiseks kulunud tööpäevade arvu võrra. Kui tehniline viga kestab alla ühe tööpäeva, pikeneb taotluse, maksetaotluse või muu menetlusdokumendi esitamise tähtaeg ühe tööpäeva võrra.

(5) Kui taotleja muudab taotlust, maksetaotlust või muud menetlusdokumenti või võtab selle tagasi eesmärgiga vältida toetuse vähendamist või käesoleva seaduse 12. peatükis sätestatud kaitsemeetme kohaldamist, vähendatakse tema toetust või kohaldatakse kaitsemeedet algse taotluse alusel, kui Euroopa Liidu õigusaktides, käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 sätestatud kohaldatakse ka käesoleva seaduse § 113 lõikes 6¹ nimetatud põllumajandusandmete varamusse esitatud andmete suhtes.
[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

§ 8. Esitatud nõuete täitmise ning taotluse ja muu menetlusdokumendi kontrollimine

(1) Ühise põllumajanduspoliitika abinõu kohta esitatud nõuete täitmist ning taotluses, maksetaotluses ja muus menetlusdokumendis esitatud andmete õigsust kontrollib PRIA või käesolevas seaduses sätestatud juhul muu isik või asutus.

(2) Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Põllumajandus- ja Toiduamet, Keskkonnaamet, Maksu- ja Tolliamet, käesoleva seaduse §-s 10 nimetatud riigi sihtasutus ning § 48 lõikes 2 nimetatud asutus kontrollivad ühise põllumajanduspoliitika abinõu kohta esitatud nõuete täitmist ning taotluses, maksetaotluses ja muus menetlusdokumendis esitatud andmete õigsust [valdkonna eest vastutava ministrikehtestatud](#) määruses sätestatud juhul ja ulatuses.
[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

(3) Ühise põllumajanduspoliitika abinõu kohta esitatud nõuete täitmist ning taotluses, maksetaotluses ja muus menetlusdokumendis esitatud andmete õigsust kontrollitakse taotleja esitatud andmete ja tõendite alusel, andmekogude ja teiste riigiasutuste valduses olevate andmete alusel, mille nad on saanud seaduses sätestatud ülesannete täitmisel, ning kohapealse kontrolli käigus.

(4) Ühise põllumajanduspoliitika abinõu kohta esitatud nõuete täitmist on õigus kontrollida ka taotlejaga seotud kolmanda isiku juures, kes valdab abinõuga seotud andmeid või dokumente, ja toetatava tegevuse elluviimise kohas.

(5) Ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamise kontrollimist koordineerib PRIA, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(6) Ühise põllumajanduspoliitika abinõu kohta esitatud nõuete täitmist on õigus kontrollida pilti edastavat või salvestavat seadet kasutades.

(7) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud seadme kasutamise täpsemad tingimused ja korra.

§ 9. Otsuse elektrooniline kättetoimetamine

Elektroonilise kättetoimetamise korral loetakse ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamisega seotud otsus või muu menetlusdokument ka haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud isikule elektrooniliselt kättetoimetatuks, kui selle isiku avaldatud elektronposti aadressil on saadetud otsus, otsuse väljavõte või muu menetlusdokument või teade nimetatud dokumentide kättesaadavaks tegemise kohta e-teenuse keskkonnas.

4. peatükk

Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027 sekkumised

1. jagu

Üldsätted

§ 10. Toetuste andmise korraldamine

(1) Käesoleva seaduse § 2 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud ühise põllumajanduspoliitika abinõude elluviimiseks rakendatakse Euroopa Komisjoni otsusega heakskiidetud kava „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027” (edaspidi *strateegiakava*) alusel:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 5 lõike 2 punktis c nimetatud ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artiklis 16 osutatud otsetoetuste vormis sekkumisi (edaspidi *otsetoetused*);

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 5 lõike 2 punktis b nimetatud ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 III jaotise III peatükis osutatud teatavatesse sektoritesse sekkumisi (edaspidi *teatavatesse sektoritesse sekkumise liigid*);

3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artiklis 6 nimetatud ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 III jaotise IV peatükis osutatud maaelu arengu edendamisse sekkumisi (edaspidi *maaelu arengu toetused*).

(2) Strateegiakava kiidab Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ettepanekul heaks Vabariigi Valitsus. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 119 lõikes 12 nimetatud muudatused kiidab heaks Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

(3) Maaelu arengu toetust antakse muu hulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706), artikli 34 lõike 1 punktis b nimetatud tegevuste elluviimiseks sama määruse artikli 32 lõikes 1 nimetatud kohaliku arengu strateegiate alusel (edaspidi *LEADER-projektitoetus*).

(4) Strateegiakava rakendamisel täidab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artiklis 123 nimetatud korraldusasutuse ülesandeid Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, kui käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktides ei ole sätestatud teisiti. PRIA ja teised riigiasutused ning isikud täidavad vahendusametina neid korraldusasutuse ülesandeid, mille täitmine on neile pandud käesoleva seadusega või valdkonna eest vastutava ministri käskkirjaga.

(5) Metsanduse valdkonna toetuste andmise korral võib riigi sihtasutus, kellel on küllaldane metsanduse valdkonna toetuste taotluste menetlemise kogemus (edaspidi *riigi sihtasutus*), täita järgmisi korraldusasutuse ja makseasutuse ülesandeid:

- 1) taotluste ja maksetaotluste vastuvõtmine;
- 2) taotluste ja maksetaotluste nõuetekohasuse kontrollimine;
- 3) taotluste hindamine ja paremusjärjestuse moodustamine;
- 4) toetuse vähendamine;
- 5) taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemine;
- 6) taotluse rahuldamise otsuse muutmine või kehtetuks tunnistamine;
- 7) riikliku järelevalve teostamine;
- 8) tema otsuse või toiminguga seotud vaidel lahendamine.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud riigi sihtasutuse nimetab Vabariigi Valitsus korraldusega, määrates kindlaks need strateegiakava sekkumiste raames antavad toetused, mille saamiseks esitatavaid taotlusi ja maksetaotlusi riigi sihtasutus menetleb, ning need käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud ülesanded, mida riigi sihtasutus täidab.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 6 kohaselt nimetatud riigi sihtasutusega sõlmib PRIA halduskoostöö seaduses sätestatud korras halduslepingu.

§ 11. Kalendriaastal antavate toetuste ja toetuste andmiseks ettenähtud vahendite kindlaksmääramine

(1) Strateegiakava sekkumiste raames kalendriaastal antavad toetused kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) igal aastal määrusega, märkides vajaduse korral ära need eelarveaastal antavad toetused, mida antakse ainult maksetaotluse alusel ja üksnes kehtiva kohustuse ulatuses.

(2) Kohaliku arengu strateegia meetmed, mille raames on kalendriaastal võimalik LEADER-projektitoetust taotleda, taotlusvoorude toimumise aja ja nimetatud meetmete raames toetuse andmiseks ettenähtud vahendite

jaotuse määrab kohalik tegevusrühm kindlaks iga kalendriaasta kohta koostatud kohaliku arengu strateegia rakendamise kavas (edaspidi *rakenduskava*).

(3) Kalendriaastal ettenähtud vahendite jaotuse strateegiakava sekkumiste raames antavate toetuste, toetatavate tegevuste, muude strateegiakavas nimetatud aluste ja vajaduse korral taotlusvoorude kaupa otsustab valdkonna eest vastutav minister igal aastal käskkirjaga. Vahendite jaotuse võib kehtestada ka pikemaks ajavahemikuks kui kalendriaasta.

(4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 34 lõike 1 punktides b ja c nimetatud toetuse vahendite jaotuse kohalike tegevusrühmade kaupa kogu programmiperioodiks otsustab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(5) Kui kohalik tegevusrühm on 2027. aasta 31. detsembriks jätnud kasutamata käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud toetuse vahenditest üle 20 protsendi, loetakse kasutamata vahendid 20 protsenti ületavas osas vabanenuks. Vabanenud vahendite jaotuse kohalike tegevusrühmade kaupa aastateks 2028 ja 2029 otsustab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(6) Toetuse taotlemise õigust ei teki, kui selle toetuse andmist ei ole käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kehtestatud määruises või kohaliku arengu strateegia meedet ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud rakenduskavas kalendriaastal ette nähtud.

§ 12. Kulude mõistlikkus

(1) Toetuse abil tehtavad kulud peavad olema tehtud sihtotstarbeliselt ja mõistlikult ning majanduslikult soodsaimal viisil. Kõik toetusest hüvitatavad kulud peavad olema abikõlblikud.

(2) Toetuse saaja peab toetatava tegevusega seotud kulude tegemisel järgima käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud ostumenetluse nõudeid.

(3) Ostumenetluse korraldamise täpsemad tingimused ja korra, sealhulgas tingimused, millistel juhtudel tuleb ostumenetlus korraldada riigihangete registris, kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(4) Kui toetuse saaja on hankija riigihangete seaduse tähenduses, peab ta tegevusega seotud hangete korraldamisel järgima riigihangete seaduses sätestatud nõudeid.

(5) Kui toetuse andmise tingimustes on ette nähtud võrdlushindade meetodi kasutamine, võib toetust taotleda üksnes sellise asja soetamiseks või teenuse tellimiseks, mis on kantud käesoleva seaduse § 113 lõikes 5 nimetatud võrdlushindade kataloogi. Toetuse suuruse arvutamisel on aluseks põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kantud asja või teenuse taotluse esitamise hetkel kehtinud abikõlblik käibemaksuta maksumus (edaspidi *piirhind*) ning toetuse andmise tingimustes kehtestatud maksimaalne toetuse määr ja suurus.

§ 13. Toetuse maksmine

(1) Toetust makstakse toetuse saajale, sealhulgas hankemenetluse korras valitud toetuse saajale, makseotsuse alusel.

(2) PRIA teeb toetuse saaja esitatud maksetaotluse alusel toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse.

(3) Kui enne toetuse maksmist tehakse kindlaks, et taotleja rikub tegevuse elluviimise nõudeid või ei täida muid toetuse saaja kohustusi, võib PRIA vähendada makstavat toetust või keelduda toetuse maksmisest, arvestades rikkumise raskust, ulatust, püsivust ja korduvust.

(3¹) [Valdkonna eest vastutav minister](#) võib määrusega kehtestada toetuse vähendamise täpsemad tingimused ja korra.

[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

(4) PRIA teeb toetuse maksmisest keeldumise otsuse, kui enne toetuse maksmist tehakse kindlaks taotluse rahuldamata jätmise alused.

(5) Toetuse maksmisest keeldumise otsuse korral võib PRIA või riigi sihtasutus tunnistada taotluse rahuldamise otsuse täielikult või osaliselt kehtetuks.

(6) Käesoleva seaduse alusel antava toetuse maksmise nõue ei ole toetuse saaja poolt loovutatav ja makstud toetus ei ole toetuse saaja arvelduskontol sundtäidetav.

2. jagu

Otsetoetused

§ 14. Sekkumiste raames antavad otsetoetused

(1) Käesolevas seaduses sätestatud alusel ja korras antakse igal kalendriaastal otsetoetusi järgmiste sekkumiste raames:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 21 kohane jätkusuutlikkuse tagamiseks makstav põhisissetuleku toetus;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 29 kohane jätkusuutlikkuse tagamiseks makstav täiendav ümberjaotav toetus;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 31 kohane kliima-, keskkonna- ja loomade heaolu kavadega seotud toetus.

(2) Käesolevas seaduses sätestatud alusel ja korras võib lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule anda otsetoetusi järgmiste sekkumiste raames:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 28 kohane väikepõllumajandustootja toetus;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 30 kohane täiendav sissetulekutoetus noorele põllumajandustootjale;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 32 kohane [tootmiskohustusega seotud toetus](#).

§ 15. Otsetoetuse saamiseks toetuse taotlejale esitatavad nõuded ja toetuse andmise tingimused

(1) Otsetoetust võib anda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 3 punktis 1 nimetatud isikule või isikute ühendusele, kes vastab asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud toetuse saamise nõuetele.

(2) Otsetoetuse andmise täpsemad tingimused ja korra (edaspidi koos *otsetoetuse andmise tingimused*) kehtestab kooskõlas strateegiakavas sätestatuga [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(3) Otsetoetuse andmise tingimustes võib sätestada:

- 1) toetatavad tegevused ja nõuded taotlejale;
 - 2) toetusõigusliku maa ja toetusõiguslike loomade kohta esitatavad täpsemad nõuded;
 - 3) valdavalt või ajutiselt mittepõllumajanduslikuks tegevuseks kasutatavate põllumajandusmaade loetelu;
 - 4) toetuse minimaalse ja maksimaalse suuruse ning ühikumäära;
 - 5) põlluraamatusse kantavad lisaandmed;
 - 6) põlluraamatu elektroonilise pidamise kohustuse;
 - 6¹) käesoleva seaduse § 113 lõikes 6¹ nimetatud põllumajandusandmete varamusse andmete esitamise kohustuse;
- [RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]
- 7) toetuse vähendamise täpsemad alused ja korra;
 - 8) toetuse ühikumäära vähendamise täpsemad alused ja korra;
 - 9) toetuse piiramise ja järkjärgulise vähendamise tingimused ja korra;
 - 10) ettevõtte või majapidamise üleandmise tingimused ja korra;
 - 11) toetuse maksmise tingimused ja korra;
 - 12) seireks ja hindamiseks vajalikud andmed.

(4) Otsetoetuse andmise tingimused võib kehtestada eraldi iga otsetoetuse kohta.

§ 16. Otsetoetuse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine

(1) PRIA rahuldab kõik nõuetekohased otsetoetuse taotlused. Otsetoetuse taotlus loetakse nõuetekohaseks, kui asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele vastavad nii taotleja, taotlus kui ka toetatav tegevus.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 2 nimetatud pindala- ja loomapõhiste otsetoetuste puhul loetakse taotlus kindlaksmääratud toetusõigusliku maa ja looma osas nõuetekohaseks ka siis, kui toetust on taotletud muu hulgas kindlaks määramata maa ja looma kohta. See ei välista käesoleva seaduse 12. peatükis sätestatud kaitsemeetme kohaldamist.

(3) Otsetoetuse andmise tingimustes sätestatu kohaselt kehtestab toetuse ühikumäära [valdkonna eest vastutav minister](#) või otsustab PRIA. Kui otsetoetuse andmise tingimustes sätestatu kohaselt otsustab toetuse ühikumäära PRIA, arvestab ta otsetoetuste andmiseks ettenähtud vahendeid, toetuse minimaalset ja maksimaalset ühikumäära ning nõuetekohaste taotlustega hõlmatud toetusõiguslikuks tunnistatud maa hektarite, loomade või muude toetusõigust andvate ühikute arvu.

(4) PRIA arvutab otsetoetuse suuruse, arvestades toetuse ühikumäära, toetusõiguslikuks tunnistatud maa hektarite, loomade või muude toetusõigust andvate ühikute arvu, otsetoetuse maksimaalset suurust ja nõuete rikkumisega seotud vähendamisi.

(5) Kui otsetoetuste andmiseks ettenähtud vahenditest lähtudes ei ole võimalik rahuldada kõiki nõuetekohaseid taotlusi, vähendab PRIA otsetoetuse andmise tingimustes sätestatu kohaselt kas toetuse ühikumäära või toetuse summat, järgides taotlejate võrdse kohtlemise põhimõtet. Kui otsetoetuse suurus arvutatakse rohkem kui ühe ühikumäära alusel, võib PRIA vähendada üht, mitut või kõiki ühikumäärasid.

(6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 17 kohaldamisel võetakse arvesse isiku poolt toetuse taotlemise aastale vahetult eelnenud kalendriaastal Maksu- ja Tolliametile esitatud andmed põllumajandusliku tegevusega seotud tööjõukulude suuruse kohta.

(7) Kui taotlejal on alla ühe hektari põllumajandusmaad, on tootmiskohustusega seotud loomapidamistoetuse miinimumsumma 100 eurot.

(8) Lisaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artiklis 62 sätestatud alusele teeb PRIA otsetoetuse taotluse rahuldamata jätmise otsuse, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) taotleja, taotlus või toetatav tegevus ei vasta nõuetele, kui Euroopa Liidu õigusaktidest ei tulene teisiti;
- 2) taotleja ei esita ega tee teatavaks menetluses tähtsust omavaid asjaolusid ja tõendeid või takistab kohapealse kontrolli tegemist;
- 3) taotluses või taotluse menetluse käigus on teadlikult esitatud valeandmeid.

(9) Taotluse vastavust toetuse saamise nõuetele kontrollib PRIA, Põllumajandus- ja Toiduamet või Keskkonnaamet toetuse andmise tingimustes sätestatud juhul ja ulatuses.

3. jagu

Teatavatesse sektoritesse sekkumise liigid

1. jaotis

Sektoripõhised sekkumised

§ 17. Sektoripõhise sekkumise toetuse taotlemine ja andmine

(1) Sektoripõhise sekkumise korral antakse toetust käesoleva seaduse alusel tunnustatud tootjaorganisatsioonile ja tootjaorganisatsioonide liidule.

(2) Sektoripõhise sekkumise toetuse saamiseks peab tootjaorganisatsioonil ning tootjaorganisatsioonide liidul olema Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 50 kohane PRIA heakskiidetud tootjaorganisatsiooni või tootjaorganisatsioonide liidu rakenduskava (edaspidi *tootjaorganisatsiooni rakenduskava*) ning asutatud rakendusfond selle rahastamiseks.

(3) Rakendusfondile ja tootjaorganisatsiooni rakenduskavale esitatavad täpsemad nõuded ning rakenduskava muutmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(4) Kui tootjaorganisatsiooni rakenduskava vastab Euroopa Liidu õigusaktides, käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele, teeb PRIA rakenduskava osalise või täieliku heakskiitmise otsuse.

(5) PRIA teeb tootjaorganisatsiooni rakenduskava heaks kiitmata jätmise otsuse, kui tootjaorganisatsiooni, tootjaorganisatsioonide liidu või rakenduskava nõuetekohasuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) tootjaorganisatsioon või tootjaorganisatsioonide liit ei vasta talle esitatud nõuetele;
- 2) rakenduskava ei vasta sellele esitatud nõuetele;
- 3) rakenduskavas või rakenduskava heakskiitmise menetluse käigus on teadlikult esitatud valeandmeid;
- 4) tootjaorganisatsioon või tootjaorganisatsioonide liit ei esita ega tee teatavaks menetluses tähtsust omavaid asjaolusid ja tõendeid või takistab kohapealse kontrolli tegemist.

(6) Tootjaorganisatsiooni rakenduskava PRIA-le esitamiseiga loetakse sektoripõhise sekkumise toetuse taotlus esitatuks ja PRIA tehtud rakenduskava heakskiitmise otsusega loetakse taotlus rahuldatuks.

(7) Sektoripõhise sekkumise toetuse andmise täpsemad tingimused ja tootjaorganisatsiooni rakenduskava heakskiitmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(8) Sektoripõhise sekkumise toetuse andmise tingimustes ja korras sätestatakse:

- 1) toetuse määr;
- 2) rakenduskava esitamise ja heakskiitmise tingimused ning kord;
- 3) toetuse maksmise tingimused ja kord;

4) seireks ja hindamiseks vajalikud andmed.

(9) Tootjaorganisatsioon ja tootjaorganisatsioonide liit haldavad oma tegevuseks asutatud rakendusfondi pangakonto kaudu.

2. jaotis Mesindussektorisse sekkumine

§ 18. Mesinduskogu ja selle tegevuskava

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 III jaotise III peatüki 3. jaos sätestatud mesindussektorisse sekkumise korral antakse toetust mesindussektori isikute ühendustest moodustatud mittetulundusühingule või seltsingule (edaspidi koos *mesinduskogu*), kelle põhikirjaline või seltsingulepingu kohane eesmärk on strateegiakavas sätestatud mesindussektorisse sekkumise eesmärgi saavutamine.

(2) Mesinduskogu töötab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eesmärgi saavutamiseks ja toetuse taotlemiseks välja tegevuskava, mis sisaldab kavandatud tegevuste kirjeldust ning nende elluviimiseks kavandatud vahendite jaotust kõikide strateegiakavas sätestatud mesindussektorisse sekkumise viiside kaupa.

(3) Mesinduskogu tegevuskava väljatöötamiseks ja elluviimiseks peab mesinduskogu partnerina kaasama vähemalt ühe mesinduse ja meetodete uuringuid tegeva teadus- ja arendusasutuse või põllumajanduse ja maaelu valdkonnas küllaldase kogemuse ja eksperditeadmistega isiku.

(4) Nõuded mesinduskogule, sealhulgas mesinduskogu liikmele ja liikmete arvule, ning mesinduskogu tegevuskavale ja selles esitatud tegevustele kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 19. Mesinduskogu tegevuskava hindamine ja heakskiitmine

(1) PRIA hindab nõuetekohast mesinduskogu tegevuskava selle hindamise kriteeriumite alusel.

(2) Kui mesinduskogu tegevuskava vastab nõuetele ja on tulnud hindamistulemuste alusel koostatud paremusjärjestuses esimesele kohale, teeb PRIA tegevuskava osalise või täieliku heakskiitmise otsuse.

(3) PRIA teeb mesinduskogu tegevuskava heaks kiitmata jätmise otsuse, kui mesinduskogu või selle tegevuskava nõuetekohasuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) mesinduskogu ei vasta talle esitatud nõuetele;
- 2) tegevuskava ei vasta sellele esitatud nõuetele;
- 3) tegevuskavas või tegevuskava heakskiitmise menetluse käigus on teadlikult esitatud valeandmeid;
- 4) mesinduskogu ei esita ega tee teatavaks menetluses tähtsust omavaid asjaolusid ja tõendeid või takistab kohapealse kontrolli tegemist;
- 5) esitatud on mitu tegevuskava ja kõnealune tegevuskava ei tulnud nende paremusjärjestuses esimesele kohale;
- 6) tegevuskava rahastamiseks ei ole piisavalt raha.

(4) Mesinduskogu tegevuskava PRIA-le esitamisega loetakse taotlus käesoleva seaduse § 18 lõikes 1 nimetatud toetuse saamiseks esitatuks ja PRIA tehtud tegevuskava heakskiitmise otsusega loetakse taotlus rahuldatuks.

(5) Mesinduskogu tegevuskava esitamise ja heakskiitmise korra, tegevuskava hindamise kriteeriumid, toetuse määra ja suuruse ning abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 20. Tegevusaruanne ja toetuse maksmine

(1) Mesinduskogu viib heakskiidetud tegevuskavas kavandatud tegevused ellu ja koostab iga tegevuskavaga hõlmatud põllumajandusliku eelarveaasta kohta tegevuskava täitmise aruande (edaspidi *tegevusaruanne*).

(2) PRIA kiidab nõuetekohase tegevusaruande heaks. Kui tegevusaruanne ei vasta nõuetele, jätab PRIA selle heaks kiitmata ja peatab mesinduskogu tegevuskava rakendamise kuni tegevusaruande heakskiitmiseni.

(3) PRIA otsustab toetuse maksmise käesoleva seaduse §-s 13 sätestatud korras. Lisaks käesoleva seaduse § 13 lõikes 3 sätestatud alustele teeb PRIA toetuse maksmisest keeldumise otsuse, kui mesinduskogu tegevuskava rakendamine on käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel peatatud.

(4) Nõuded tegevusaruandele ning tegevusaruande esitamise ja heakskiitmise korra, nõuded maksetaotlusele ja kuludokumentidele ning toetuse maksmise tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

4. jagu

Maaelu arengu toetused

1. jaotis Üldsätted

§ 21. Maaelu arengu toetuse andmise viisid

(1) Maaelu arengu toetust võib anda:

- 1) avatud taotlemise korras;
- 2) hankemenetluse korras või
- 3) otsustuskorras.

(2) [Valdkonna eest vastutav minister](#) otsustab maaelu arengu toetuse andmise viisi strateegiakava sekkumiste raames antavate toetuste kaupa, lähtudes strateegiakavast.

(3) Sama strateegiakava sekkumise raames antavat toetust ei rakendata samal ajal mitmel käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toetuse andmise viisil.

§ 22. Maaelu arengu toetuse taotlejale esitatavad nõuded

Maaelu arengu toetust võib anda isikule, kes vastab asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud toetuse saamise nõuetele.

2. jaotis Maaelu arengu toetuse taotluse menetlemine avatud taotlemise korras

§ 23. Maaelu arengu toetuse andmine

(1) Avatud taotlemise korras antakse maaelu arengu toetust konkursi korras valitud parima taotlusega kavandatud tegevuse või parimate taotlustega kavandatud tegevuste elluviimiseks või konkursi korraldamata kõikide nõuetekohaste või kõikide nõuetekohaste ja hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele vastavate taotlustega kavandatud tegevuste elluviimiseks.

(2) Kui maaelu arengu toetust antakse konkursi korras valitud parima taotlusega kavandatud tegevuse või parimate taotlustega kavandatud tegevuste elluviimiseks, valitakse parim taotlus või parimad taotlused taotluste võrdleva hindamise teel.

(3) Kui maaelu arengu toetust antakse konkursi korraldamata kõikide nõuetekohaste või kõikide nõuetekohaste ja hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele vastavate taotlustega kavandatud tegevuste elluviimiseks, antakse toetust taotluste esitamise ajalises järjekorras kuni eelarve ammendumiseni või eelarve piires kõigile taotlejatele, vähendades proportsionaalselt antava toetuse suurust.

(4) Kohaliku arengu strateegia rakendamisel antakse LEADER-projektitoetust avatud taotlemise korras.

§ 24. Maaelu arengu toetuse andmise tingimused

(1) Maaelu arengu toetuse andmise ja kasutamise täpsemad tingimused ning korra (edaspidi koos *toetuse andmise tingimused*) avatud taotlemise korral kehtestab kooskõlas strateegiakavas sätestatuga [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(2) Toetuse andmise tingimustes võib sätestada:

- 1) toetuse andmise eesmärgi, toetatavad tegevused ja toetuse andmise vormi;
- 2) abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude liigid ja muud kulu abikõlblikuks arvamise tingimused, sealhulgas toetatava tegevuse elluviimise kulude abikõlblikkuse tähtaja;
- 3) kulude mõistlikkuse ja põhjendatuse tõendamise viisi, tingimused ja korra;
- 4) toetusõigusliku maa ja toetusõiguslike loomade kohta esitatavad täpsemad nõuded;
- 5) toetuse minimaalse ja maksimaalse määra, suuruse ning ühikumäära;
- 6) taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded ning nõuded toetatava tegevuse elluviimise suutlikkuse kohta;
- 7) põlluraamatusse kantavad lisaandmed;
- 8) põlluraamatu elektroonilise pidamise kohustuse;

8¹) käesoleva seaduse § 113 lõikes 6¹ nimetatud põllumajandusandmete varamusse andmete esitamise kohustuse;

[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

9) taotluse esitamise ja menetlemise tingimused ning korra;

10) taotluse hindamise kriteeriumid, hindamise tingimused ja korra ning taotluse eelistamise võimalused võrdsete näitajatega taotluste korral;

11) taotluse rahuldamise aluse vastavalt käesoleva seaduse §-s 28 sätestatule;

12) toetuse vähendamise täpsemad alused ja korra;

13) toetuse ühikumäära vähendamise alused ja korra;

14) toetuse saaja kohustused, sealhulgas toetusega seotud kulude ja neid kajastavate kulu- ja maksedokumentide arvestuse pidamine ja dokumentide säilitamine, ning aruannete esitamise tingimused ja korra;

15) maksetaotlusele esitatavad nõuded ning maksetaotluse esitamise tingimused ja korra;

16) toetuse maksmise tingimused ja korra;

17) tegevuse elluviimise tähtaja ja tingimused;

18) toetuse abil soetatud, ehitatud või renoveeritud vara kasutamise tingimused, sealhulgas selle sihipärase kasutamise tähtaja;

19) ettevõtte või majapidamise üleandmise tingimused ja korra;

20) kohustuse suurendamise, vähendamise, asendamise, üleandmise ja ülevõtmise tingimused ning korra;

21) seireks ja hindamiseks vajalikud andmed.

(3) Toetuse andmise tingimused võib kehtestada eraldi iga strateegiakava sekkumise raames antava toetuse kohta.

§ 25. Maaelu arengu toetuse taotlemine

(1) Maaelu arengu toetuse saamiseks esitab taotleja ettenähtud tähtjal ja korras taotluse PRIA-le või riigi sihtasutusele, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) LEADER-projektitoetuse taotleja esitab taotluse PRIA-le kohaliku tegevusrühma kaudu.

(3) Nõuandeteenuse osutamiseks toetuse taotlemise korral loetakse toetuse taotlus esitatuks nõuandeteenuse osutajate nimekirja kandmise taotluse käesoleva seaduse § 48 lõikes 2 nimetatud asutusele esitamisega, välja arvatud juhul, kui taotluse esitab nimetatud asutus ise.

[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

§ 26. Maaelu arengu toetuse taotluse nõuetekohasus

(1) Maaelu arengu toetuse taotlus loetakse nõuetekohaseks, kui asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele vastavad nii taotleja, taotlus kui ka toetatav tegevus.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 2 nimetatud pindala- ja loomapõhiste maaelu arengu toetuste puhul loetakse taotlus kindlaksmääratud toetusõigusliku maa ja looma osas nõuetekohaseks ka siis, kui toetust on taotletud muu hulgas kindlaks määramata maa ja looma kohta. See ei välista käesoleva seaduse 12. peatükis sätestatud kaitsemeetme kohaldamist.

(3) Taotluse vastavust toetuse saamise nõuetele kontrollib PRIA, Põllumajandus- ja Toiduamet, Keskkonnaamet, riigi sihtasutus või käesoleva seaduse § 48 lõikes 2 nimetatud asutus toetuse andmise tingimustes sätestatud juhul ja ulatuses.

[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

§ 27. Maaelu arengu toetuse taotluse hindamine

(1) Maaelu arengu toetuse taotlusi hinnatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artiklis 79 nimetatud sekkumiste puhul, kui toetuse andmise tingimustes ei ole sätestatud teisiti.

(2) Maaelu arengu toetuse taotlusi hindavad PRIA ja riigi sihtasutus toetuse andmise tingimustes sätestatud tingimustel ja korras ning hindamiskriteeriumite alusel. Hindamistulemuste alusel võib moodustada taotluste paremusjärjestuse.

(3) Kui toetuse andmise tingimuste kohaselt võib esitada maaelu arengu toetuse taotluse, mis sisaldab rohkem kui ühte toetatavat tegevust, võib toetuse andmise tingimustes ette näha, et toetatavaid tegevusi hinnatakse ja seatakse paremusjärjestusse eraldi.

(4) LEADER-projektitoetuse taotlusi hindab kohalik tegevusrühm ning tema rahastamisettepaneku alusel kontrollib PRIA taotluste nõuetekohasust. Kui kohalik tegevusrühm on esitanud taotluste paremusjärjestuse ettepaneku, moodustab PRIA nõuetekohastest taotlustest paremusjärjestuse ning reastab taotlused kohaliku tegevusrühma ettepaneku alusel. PRIA ei asu ise taotlusi üle hindama.

(5) Maaelu arengu toetuse taotluste hindamisse kaasatud isiku nime ja tema antud hinnangut on keelatud avaldada viisil, mis võimaldab nime ja hinnangut omavahel seostada.

§ 28. Maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine

(1) Kui maaelu arengu toetuse taotlus on nõuetekohane ja vastab vajaduse korral hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele, rahuldatakse taotluste hindamise korral maaelu arengu toetusteks ettenähtud vahendite piires toetuse andmise tingimustes sätestatu kohaselt:

- 1) hindamistulemuste alusel koostatud taotluste paremusjärjestuses esimesele kohale tulnud taotlus;
- 2) hindamistulemuste alusel koostatud taotluste paremusjärjestusse seatud parimad taotlused;
- 3) kõik taotlused, vähendades vajaduse korral toetuse summat võrdeliselt iga taotleja kohta, või
- 4) kõik taotlused, eelistades ajaliselt varem esitatud taotlusi.

(2) Kui toetuse andmise tingimustes ei ole ette nähtud maaelu arengu toetuse taotluste hindamist, rahuldatakse kõik nõuetekohased taotlused maaelu arengu toetusteks ettenähtud vahendite piires toetuse andmise tingimustes sätestatu kohaselt:

- 1) vähendades vajaduse korral toetuse summat võrdeliselt iga taotleja kohta;
- 2) vähendades vajaduse korral toetuse ühikumäära või
- 3) eelistades ajaliselt varem esitatud taotlusi.

(3) Lisaks Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud alustele tehakse maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) taotleja, taotlus või toetatav tegevus ei vasta toetuse andmise ja kasutamise nõuetele, kui Euroopa Liidu õigusaktidest ei tulene teisiti;
- 2) taotleja ei esita ega tee teatavaks menetluses tähtsust omavaid asjaolusid ja tõendeid või takistab kohapealse kontrolli tegemist;
- 3) taotlust ei rahuldata käesoleva paragrahvi lõike 1, 2, 6, 7 või 8 kohaselt;
- 4) taotluses või taotluse menetluse käigus on teadlikult esitatud valeandmeid.

(4) Maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb PRIA või riigi sihtasutus.

(5) Toetuse andmise tingimustes võib ette näha, et kui taotluse rahuldamine täies ulatuses ei ole põhjendatud taotluses sisalduvate mitteabikõlblike kulude tõttu, võib maaelu arengu toetuse summat vähendada tingimusel, et viiakse ellu taotluses kavandatud tegevus ja saavutatakse toetuse andmise eesmärgid. Kui taotleja ei ole nõus toetuse summa vähendamisega, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus. Toetuse summa vähendamine ei mõjuta taotluste paremusjärjestust, kui sellega ei kahjustata avalikku huvi või teiste taotlejate õigusi.

(6) Kui toetuse andmise tingimuste kohaselt hinnatakse taotluses sisalduvaid tegevusi eraldi, võib taotluse rahuldada nende tegevuste osas, mille osas tuleks taotlus rahuldada käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 1 või 2 alusel.

(7) Kui hindamistulemuste alusel väljavalitud ja vajaduse korral paremusjärjestusse seatud nõuetekohast maaelu arengu toetuse taotlust ei ole võimalik täies ulatuses rahuldada, sest taotletava toetuse suurus ületab sekkumise, sekkumise raames toetatava tegevuse või muu strateegiakavas nimetatud aluse kohta sama aasta maaelu arengu toetusteks ettenähtud vahendite jäägi, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui toetuse andmise tingimustes ei ole sätestatud teisiti.

(8) PRIA teeb nende nõuetekohaseks tunnistatud LEADER-projektitoetuse taotluste osalise või täieliku rahuldamise otsuse, mille kohta on kohalik tegevusrühm teinud taotluste rahastamissetpaneku.

(9) Nõuandeteenuse osutamiseks toetuse taotlemise korral loetakse toetuse taotlus rahuldatuks, kui käesoleva seaduse § 48 lõikes 2 nimetatud asutus kannab isiku nõuandeteenuse osutajate nimekirja, välja arvatud juhul, kui nimetatud asutus on ise taotleja.

[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

§ 29. Maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine

(1) Maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamise otsust võib toetuse saaja algatusel muuta üksnes põhjendatud juhul ning tingimusel, et algselt kavandatud tegevus viiakse olulises osas ellu, saavutatakse toetuse andmise eesmärgid ja toetuse summa ei suurene. Põhjendatud juhuna käsitatakse asjaolu, mida ei olnud võimalik toetuse taotlemisel ette näha.

(2) Kui toetuse saaja ei ole võimeline toetuse andmise tingimustes sätestatud tähtaja jooksul toetatavat tegevust ellu viima, võib PRIA või riigi sihtasutus käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimusi arvestades toetuse saaja taotluse alusel määrata täiendava tähtaja tegevuse elluviimiseks.

(3) Maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamise otsuse muutmise taotlust ei rahuldata, kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimused ei ole täidetud või kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) muudatuse tulemusena ei vasta toetuse saaja või toetatav tegevus toetuse saamise nõuetele;
- 2) muudatuse tegemine kahjustaks avalikku huvi või teiste taotlejate õigusi.

(4) Kui toetuse andmise tingimustes ei ole sätestatud teisiti, võib põhjendatud juhul asendada maaelu arengu toetuse abil soetatava asja või tellitava teenuse teise samaliigilise asja või teenusega või muuta kavandatud ehitustöid taotluse rahuldamise otsust muutmata tingimustel, et saavutatakse toetuse andmise eesmärgid, ei esine käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud asjaolusid ega muutu:

- 1) asja või ehitise kasutamise otstarve;
- 2) teenuse sisu või tulemus või
- 3) ehitise algselt kavandatud omadused.

(5) Maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamise otsuse võib tunnistada täielikult või osaliselt kehtetuks, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) ilmneb asjaolu, mille puhul taotlust ei oleks rahuldatud;
- 2) toetuse saaja ei ole toetatavat tegevust tähtaja jooksul ellu viinud;
- 3) toetatavat tegevust ei ole võimalik tähtaja jooksul ellu viia;
- 4) toetuse saaja ei täida Euroopa Liidu õigusaktides või käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud kohustusi;
- 5) sama otsuse alusel elluviidava tegevusega seoses on toetuse saaja suhtes kohaldatud käesoleva seaduse 12. peatükis sätestatud kaitsemeedet;
- 6) toetuse saaja taotleb taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamist.

§ 30. Toetatava tegevuse rahastamine enne kulutuste tegemist

(1) Toetuse andmise tingimustes sätestatud juhul võib pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist rahastada toetatava tegevuse elluviimist riigieelarvelistest vahenditest enne töö või teenuse tellimise või vara soetamise eest tasumist.

(2) Toetatava tegevuse elluviimist võib käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt rahastada, kui toetuse saaja on esitanud käesoleva seaduse § 104 kohase tagatise, mis katab makstava summa kogu ulatuses.

(3) Toetuse andja võib loobuda tagatise nõudmisest, kui toetuse saaja on piisavalt usaldusväärne ning on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- 1) töö või teenus on lõpetatud või vara on üle antud ning toetuse saaja on selle vastu võtnud ja selle eest tasunud vähemalt omafinantseeringuga võrdse rahasumma;
- 2) tegevuse elluviimist rahastatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 34 lõike 1 punkti c kohaselt.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt saadud raha võib kasutada üksnes asjakohase toetatava tegevuse abikõlblike kulude eest tasumiseks. Nimetatud kulude eest peab olema tasutud toetuse andmise tingimustes sätestatud tähtaja jooksul, kuid hiljemalt 2029. aasta 1. juuliks.

(5) Pärast toetatava tegevuse abikõlblike kulude eest tasumist esitab toetuse saaja maaelu arengu toetuse maksmise aluseks olevad dokumendid PRIA-le, kes teeb toetuse maksmise või maksimisest keeldumise otsuse.

(6) Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist toetuse maksmise korral arvestatakse otsuse kohaselt makstavast toetusrahast tasaarvestuse korras maha käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt toetuse saajale makstud raha. Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist toetuse maksimisest keeldumise otsuse korral maksab toetuse saaja käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt saadud raha tagasi.

(7) Kui toetuse saaja tegevuses ilmnevad asjaolud, mis seavad kahtluse alla tema võime kasutada käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt saadud raha sihipäraselt ja tähtpäevaks, võib toetuse andja otsustada rahastamise väiksemas ulatuses, määrata abikõlblike kulude tegemiseks käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tähtajast lühema tähtaja või nõuda piisava tagatise esitamist.

(8) Toetuse saaja loetakse piisavalt usaldusväärseks, et rahastada toetatava tegevuse elluviimist tagatist nõudmata, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- 1) tal ei ole riikliku maksu võlgnevust või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ning maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg tasutud ajakava kohaselt;
- 2) tema või tema suhtes valitsevat mõju omava isiku suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust;
- 3) ta on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasunud ettenähtud tähtpäevaks ja summas;
- 4) ta on varem käesoleva seaduse § 28 või käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt saadud toetust kasutanud sihipäraselt ja tähtpäevaks.

(9) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohase rahastamise taotlemise ja taotluse menetlemise korra, taotlusele esitatavad nõuded ning rahastamise määra ja suuruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

3. jaotis

Kogukonna juhitud kohalik areng – LEADER

§ 31. Kohaliku arengu strateegia ja kohalik tegevusrühm

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artiklis 31 nimetatud kogukonna juhitud kohaliku arengut viiakse ellu kohaliku arengu strateegiate alusel, mille on heaks kiitnud Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

(2) Kohaliku arengu strateegia töötab välja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artiklis 33 nimetatud kohaliku tegevusrühma määratlusele vastav mittetulundusühing, kelle põhikirjaline eesmärk on kohaliku elu arendamine ja kes vastab kohaliku tegevusrühma kohta kehtestatud nõuetele (edaspidi *kohalik tegevusrühm*).

(3) Kohalikule tegevusrühmale esitatavad nõuded, sealhulgas nõuded kohaliku tegevusrühma põhikirja, liikmesuse, juhtimise ning tegevusaja ja -piirkonna kohta, kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(4) Kohaliku tegevusrühma üldkoosolekul võib isik osaleda ja hääletada ainult ühe liikme esindajana. Kohaliku tegevusrühma liige ei tohi üldkoosolekul osaleda ega hääletada teise liikme esindajana.

(5) Kohaliku tegevusrühma juhatusel on vähemalt kolm liiget.

(6) Kohalik tegevusrühm tagab, et üks kolmandik juhatuse liikmetest vahetub põhikirjas ettenähtud juhatuse ametiaja möödumisel.

(7) Regionaal- ja Põllumajandusministeerium teeb kohaliku arengu strateegia heakskiitmise otsuse, kui nimetatud strateegia vastab sellele esitatud nõuetele ja hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele ning selle on koostanud käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud nõuetele vastav kohalik tegevusrühm.

(8) Regionaal- ja Põllumajandusministeerium teeb kohaliku arengu strateegia heaks kiitmata jätmise otsuse, kui strateegia nõuetekohasuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) kohalik tegevusrühm ei vasta talle esitatud nõuetele;
- 2) kohaliku arengu strateegia ei vasta sellele esitatud nõuetele või strateegia ei vasta hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele;
- 3) kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkonna kohta esitatud strateegia kattub tervikuna või osaliselt teise kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkonna kohta esitatud strateegiaga;
- 4) kohaliku arengu strateegias või strateegia heakskiitmise menetluse käigus on teadlikult esitatud valeandmeid.

(9) Kohaliku arengu strateegiale esitatavad nõuded, sealhulgas täpsemad nõuded Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 32 lõikes 1 nimetatud strateegia elementide kohta, strateegia esitamise, hindamise ja heakskiitmise täpsema korra, strateegia hindamise kriteeriumid ning vajaduse korral rakenduskavale esitatavad täpsemad nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 32. Kohaliku arengu strateegia rakendamine

(1) Heakskiidetud kohaliku arengu strateegiat rakendab selle esitanud kohalik tegevusrühm, kes koostab iga kalendriaasta kohta rakenduskava, mis lisaks käesoleva seaduse § 11 lõikes 2 sätestatud sisaldab ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 34 lõike 1 punktis c nimetatud tegevusteks ettenähtud vahendite jaotust ning kohaliku arengu strateegia meetmete täpsemaid tingimusi.

(2) Kohaliku arengu strateegia rakendamisel täidab kohalik tegevusrühm Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 33 lõikes 3 sätestatud ülesandeid, sealhulgas:

- 1) koostab LEADER-projektitoetuse taotluste hindamise kriteeriumid;
- 2) nõustab taotlejat enne taotluse esitamist toetatava tegevuse vastavuses kohaliku arengu strateegiale;
- 3) võtab vastu taotlused;
- 4) kontrollib taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse vastavust kohaliku arengu strateegiale;
- 5) hindab taotlusi hindamiskriteeriumite alusel;
- 6) teeb vajaduse korral PRIA-le ettepaneku taotluste paremusjärjestusse seadmise kohta või edastab PRIA-le teabe taotluste hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele vastavuse kohta;
- 7) teeb PRIA-le ettepaneku taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise ja taotluses nimetatud tegevuse rahastamise suuruse määramise kohta ning edastab taotlused PRIA-le.

(3) Kui koos LEADER-projektitoetuse taotlusega ei ole esitatud kõiki andmeid ja dokumente, mis on vajalikud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud ülesande täitmiseks, nõuab kohalik tegevusrühm taotlejalt vajalike andmete ja dokumentide esitamist.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel nõutud andmeid või dokumente ei esitata, jätab kohalik tegevusrühm LEADER-projektitoetuse taotluse hindamata ning edastab selle PRIA-le märkusega, et taotlust ei olnud võimalik hinnata. PRIA jätab taotluse läbi vaatamata ilma puuduste kõrvaldamise tähtaega määramata.

(5) Kohaliku arengu strateegiat võib rakendada ühiselt selliselt, et seda toetatakse vähemalt Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning muu asjaomase fondi vahenditest Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 31 lõigete 1 ja 3 alusel (edaspidi *ühisstrateegia*).

(6) Ühisstrateegia hindamiseks ühise voo korraldamise ning ühisstrateegia rakendamise jälgimiseks asjaomase fondi korraldus- ja rakendusastutusega ühiskomisjoni moodustamise otsustab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga, kooskõlastades selle enne kehtestamist nimetatud rakendusastutusega.

(7) Ühisstrateegiale kohaldatakse käesoleva seaduse § 31 lõigetes 7–9 sätestatud.

(8) Ühisstrateegiaga seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 34 lõike 1 punktis c nimetatud tegevuse kulu kaetakse Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi vahenditest.

4. jaotis

Maaelu arengu toetuse andmine hankemenetluse korras

§ 33. Hankemenetlus

(1) Maaelu arengu toetust võib anda, korraldades hankemenetluse riigihangete seaduses sätestatud alustel ja korras ning arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(2) Maaelu arengu toetuse andmisel hankemenetluse korras loetakse toetuse taotlus esitatuks riigihangete seaduse kohase pakkumuse, hankemenetluses osalemise taotluse, ideekonkursi puhul ideekavandi või sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse puhul taotluse, pakkumuse või huvi kinnitamise teate esitamiseiga.

(3) [Valdkonna eest vastutav minister](#) võib määrusega kehtestada täpsemad nõuded toetuse saajale, nõuded toetatava tegevuse ja sõlmitava hankelepingu kohta ning toetuse saaja valimise kriteeriumid.

(4) Toetuse saaja on isik, kellega Regionaal- ja Põllumajandusministeerium või PRIA on sõlminud riigihangete seaduses sätestatud korras hankelepingu.

(5) Lisaks riigihangete seaduses sätestatud pakkuja ja taotleja kõrvaldamise alustele kõrvaldatakse pakkuja ja taotleja hankemenetlusest, kui esinevad käesoleva seaduse §-s 28 sätestatud taotluse rahuldamata jätmise alused.

5. jaotis

Maaelu arengu toetuse andmine otsustuskorras

§ 34. Maaelu arengu toetuse andmine otsustuskorras

(1) Otsustuskorras võib maaelu arengu toetust anda riikliku programmi või riikliku kava või olulise avaliku huviga tegevuse elluviimiseks, kui see on kooskõlas Euroopa Liidu asjakohaste õigusaktidega. Otsustuskorras võib toetust anda ka käesoleva seaduse §-s 48 sätestatud põllumajanduse teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteemi ülesannete täitmiseks.

(2) Otsustuskorras võib maaelu arengu toetust anda riigiasutusele, kes seda programmi või kava või olulise avaliku huviga tegevust ellu viib või täidab põllumajanduse teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteemi ülesandeid.

(3) Maaelu arengu toetuse andmisel otsustuskorras on abikõlblikud need kulud, mis on abikõlblikud Euroopa Liidu asjakohaste õigusaktide, käesoleva seaduse või selle alusel kehtestatud õigusaktide või strateegiakava kohaselt.

(4) Maaelu arengu toetuse andmise otsustab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga, määrates toetuse saaja, toetatava tegevuse, toetatava tegevuse eesmärgi ja elluviimise tähtaja ning toetuse suuruse. Käskkirjas võib täpsustada kulude abikõlblikkust.

6. jaotis

Maaelu arengu toetuse andmine rahastamisvahendi kaudu

§ 35. Rahastamisvahend

(1) Maaelu arengu toetust võib tagastatava toetusena anda strateegiakavas sätestatud tingimustel ja korras ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artiklis 58 sätestatud rahastamisvahendi kaudu, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artiklis 80 sätestatud tingimustest.

(2) Lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2021/1060 ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud tingimustest, sõlmib Regionaal- ja Põllumajandusministeerium rahastamisvahendi kaudu maaelu arengu toetuse andmiseks halduskoostöö seaduses sätestatud korras halduslepingu maapiirkonna ettevõtluse toetamiseks asutatud riigi sihtasutusega, mille asutajaõigusi teostab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud halduslepinguga lepitakse muu hulgas kokku Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 X lisas nimetatud tingimustes, et tagada rahastamisvahendi nõuetekohane rakendamine ja õigus võtta lepingutasu.

(4) Maaelu arengu toetuse andmisele rahastamisvahendi kaudu ei kohaldata käesoleva seaduse §-des 22–30 sätestatud.

(5) Rahastamisvahendile makstakse maaelu arengu toetust käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud halduslepingu alusel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artiklis 32 sätestatud tingimuste kohaselt.

(6) Rahastamisvahendile antud toetust või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 60 tähenduses sellesse tagasi laekunud vahendit ja sellest saadavat tulu, kasumit või muud sissetulekut (edaspidi *tagsilaekunud vahend*) kasutatakse samas rahastamisvahendis või muus rahastamisvahendis kooskõlas sama määruse artikli 60 lõikega 2 ja artikli 62 lõikega 1 kuni 2029. aasta 31. detsembrini.

(7) 2030. aasta 1. jaanuarist kuni 2037. aasta 31. detsembrini tagsilaekunud vahendite kasutamise valdkonna, eesmärgid ja tulemused ning vahendite kasutamise eest vastutava asutuse määrab kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikliga 62 valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

5. jagu

Strateegiakava sekkumistega seotud ühtne haldus- ja kontrollisüsteem ning tingimuslikkus

1. jaotis

Ühtne haldus- ja kontrollisüsteem

§ 36. Ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi rakendamine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 1 nimetatud ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi rakendamisel kohaldatakse sama määruse artikli 66 lõike 1 punktides a–e ja g sätestatud.

(2) Ühtset haldus- ja kontrollisüsteemi rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 2 nimetatud pindala- ja loomapõhiste otsetoetuste ning maaelu arengu toetuste suhtes.

§ 37. Põldude identifitseerimise süsteem

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 68 lõike 1 kohase põldude identifitseerimise süsteemi rakendamisel arvestatakse sama määruse artiklis 68, komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2022/1172, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/2116 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas ühises põllumajanduspoliitikas ning tingimuslikkusega seotud halduskaristuste kohaldamise ja arvutamise osas (ELT L 183, 08.07.2022, lk 12–22), ning komisjoni rakendusmääruses (EL) 2022/1173, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 kohaldamise eeskirjad ühise põllumajanduspoliitika ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi kohta (ELT L 183, 08.07.2022, lk 23–34), sätestatud.

§ 38. Georuumiline ja loomapõhine taotlussüsteem

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 2 nimetatud pindalapõhiste otsetoetuste ja maaelu arengu toetuste puhul esitab taotleja toetuse saamiseks sama määruse artikli 69 lõikes 1 nimetatud georuumilise taotluse.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 2 nimetatud loomapõhiste otsetoetuste ja maaelu arengu toetuste puhul esitab taotleja toetuse saamiseks sama määruse artikli 69 lõikes 2 nimetatud taotluse.

(3) [Valdkonna eest vastutav minister](#) võib käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud taotluste kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 69 lõigetes 1–3 ja 6, komisjoni delegeeritud

määruses (EL) 2022/1172 ning komisjoni rakendusmääruses (EL) 2022/1173 sätestatud arvestades määrusega kehtestada:

- 1) taotlusele esitatavad täpsemad nõuded;
- 2) taotluse esitamise ja taotluse menetlemise täpsemad tingimused ning korra;
- 3) eeltäidetud taotluses esitatud andmete parandamise täpsemad tingimused ning korra;
- 4) taotluse muutmise ja osalise või täielikult tagasivõtmise täpsemad tingimused ning korra.

(4) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud taotluste kohta määrusega kehtestada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 69 lõikes 4 nimetatud automaatse taotluste süsteemi ning selle rakendamise täpsemad tingimused ja korra, arvestades sama määruse artikli 69 lõigetes 4 ja 5 ning komisjoni rakendusmääruses (EL) 2022/1173 sätestatud.

§ 39. Pinnaseiresüsteem

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 70 lõikes 1 nimetatud pinnaseiresüsteemi rakendamisel arvestatakse samas artiklis, komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2022/1172 ning komisjoni rakendusmääruses (EL) 2022/1173 sätestatud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud pinnaseiresüsteemi rakendamisel on õigus kasutada pilti edastavat või salvestavat seadet.

(3) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud pinnaseiresüsteemi rakendamise, sealhulgas käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud seadme kasutamise täpsemad tingimused ja korra.

§ 40. Toetuse saajate identifitseerimise süsteem

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artiklis 71 nimetatud toetuse saajate identifitseerimise süsteemi rakendamisel arvestatakse samas artiklis ja komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2022/1172 sätestatud.

§ 41. Kontrollisüsteem

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artiklis 72 nimetatud kontrollisüsteemi rakendamisel arvestatakse samas artiklis sätestatud.

2. jaotis Tingimuslikkus ja sellega seotud kontrollisüsteem

§ 42. Tingimuslikkus

(1) Tingimuslikkus käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artiklis 12 nimetatud maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuete ning kohustuslike majandamisnõuete süsteem.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõudeid peavad täitma Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 83 lõikes 1 nimetatud toetuste taotlejad.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(4) PRIA saab kohustada taotlejat, kes on rikkunud püsirohumaa säilitamise nõuet, püsirohumaa tagasi rajama.

§ 43. Tingimuslikkusega seotud kontrollisüsteem

(1) Käesoleva seaduse § 42 lõikes 1 nimetatud nõuete täitmist kontrollivad PRIA, Põllumajandus- ja Toiduamet ning Keskkonnaamet.

(2) PRIA, Põllumajandus- ja Toiduamet ning Keskkonnaamet korraldavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kontrollid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artiklis 83 sätestatud arvestades, sealhulgas muude õigusaktide alusel nendes õigusaktides sätestatud nõuete kontrollimisel.

(3) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) käesoleva seaduse § 42 lõikes 1 nimetatud nõuete täitmise kontrollimiseks määrusega kehtestada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 83 lõikes 2 nimetatud lihtsustatud kontrollisüsteemi rakendamise juhud ja ulatuse.

6. jagu

Seire, aruandlus ja hindamine

§ 44. Seire ja aruandlus

- (1) Strateegiakava seire andmete kogumise ja aruannete koostamise korraldab PRIA.
- (2) Strateegiakava toetust andev isik ja asutus on kohustatud PRIA-le esitama seire ja aruandluse andmed.
- (3) Strateegiakava toetust saav või toetust saanud isik ja asutus on kohustatud esitama toetuse saamise ja kasutamise kohta seireks vajalikud andmed strateegiakava seiravale isikule või asutusele.
- (4) Strateegiakava seirava isiku või asutuse ning strateegiakava seire ja aruandluse täpsemad tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.
- (5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artiklis 124 sätestatud seirekomisjoni moodustab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

§ 45. Hindamine

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artiklis 140 sätestatud strateegiakava hindamiseks vajalikke tegevusi korraldab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.
- (2) Regionaal- ja Põllumajandusministeerium peab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud hindamiseks:
 - 1) määrama Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutuse või
 - 2) valima juriidilise isiku, kellele sõlmitakse halduskoostöö seaduses sätestatud korras haldusleping.
- (3) Strateegiakava alusel toetust saanud isik ja asutus esitavad toetuse saamise ja kasutamise kohta hindamiseks vajalikud andmed strateegiakava hindavale isikule või asutusele. Strateegiakava hindav isik või asutus võib toetuse hindamiseks vajalikke tegevusi teha toetuse saaja ettevõttes või majapidamises üksnes toetuse saaja nõusolekul.
- (4) [Valdkonna eest vastutav minister](#) võib määrusega kehtestada strateegiakava hindamise täpsemad tingimused ja korra.

7. jagu

Ühise põllumajanduspoliitika võrgustik

§ 46. Riiklik ühise põllumajanduspoliitika võrgustik

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 126 lõikes 1 nimetatud riikliku ühise põllumajanduspoliitika võrgustiku ülesannete täitmise korraldab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

8. jagu

Teavitamine, tähistamine ja viitamine

§ 47. Teavitamise, tähistamise ja viitamise tingimused ning kord

[Valdkonna eest vastutav minister](#) võib määrusega kehtestada strateegiakava raames antava toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi osalusele viitamise täpsemad tingimused ja korra.

9. jagu

Teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteem

§ 48. Põllumajanduse teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteem

(1) Põllumajanduse teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteemi (edaspidi *AKIS*) ülesanne on arendada teadmussiirde- ja nõustamisteenust, tagada nõustamisteenuse kättesaadavus ning täita muid Euroopa Liidu õigusaktidest ja strateegiakavast tulenevaid ülesandeid.

(2) AKIS-e ülesandeid täidab Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi hallatav asutus, kelle ülesanne on koordineerida ja arendada põllu- ja maamajanduse valdkonna teadmussiiret, nõuandeteenust ja innovatsiooni toetavat tegevust. PRIA täidab neid AKIS-e ülesandeid, mille täitmine on talle pandud käesoleva seadusega või valdkonna eest vastutava ministri käskkirjaga.

(3) Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi hallatav asutus koostab AKIS-e ülesannete täitmiseks tegevuskava, mis sisaldab tegevuste kirjeldust ja nende elluviimiseks kavandatud vahendite jaotust. Tegevuskava Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile esitamisega loetakse taotlus toetuse saamiseks esitatuks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud tegevuskava kiidab heaks Regionaal- ja Põllumajandusministeerium. Tegevuskava heakskiitmise loetakse taotlus toetuse saamiseks otsustuskorras rahuldatuks.

5. peatükk

Ühise põllumajanduspoliitika kohased programmiperioodi 2014–2020 maaelu arengu toetused

§ 49. Maaelu arengu toetuste andmise korraldamine

(1) Maaelu arengu toetusi antakse Euroopa Komisjoni otsusega heakskiidetud programmi „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” (edaspidi *arengukava*) alusel ja korras.

(2) Arvestades arengukavas sätestatud tingimusi, antakse maaelu arengu toetust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), artikli 35 lõike 1 punktides b ja c nimetatud tegevuste elluviimiseks (käesolevas peatükis edaspidi *projektitoetus*) sama määruse artikli 33 lõikes 1 nimetatud kohaliku arengu strateegiate alusel.

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 65 lõikes 4 nimetatud ülesannete jaotus korraldusasutuse, makseasutuse ja kohaliku tegevusgrupi vahel määratakse kindlaks käesolevas jaos.

(4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 66 lõikes 1 nimetatud korraldusasutuse ülesandeid täidab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

(5) Metsanduse valdkonna toetuste andmise korral võib riigi sihtasutus täita järgmisi ülesandeid:

- 1) taotluste ja maksetaotluste vastuvõtmine;
- 2) taotluste ja maksetaotluste nõuetekohasuse kontrollimine;
- 3) taotluste hindamine ja paremusjärjestuse moodustamine;
- 4) toetuse vähendamine;
- 5) taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemine;
- 6) taotluse rahuldamise otsuse muutmine või kehtetuks tunnistamine;
- 7) riikliku järelevalve teostamine;
- 8) tema otsuse või toimingu peale esitatud vaide lahendamine.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud riigi sihtasutuse nimetab Vabariigi Valitsus korraldusega, määrates kindlaks toetuse liigid, mille raames esitatavaid taotlusi ja maksetaotlusi riigi sihtasutus menetleb, ja need käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud ülesanded, mida riigi sihtasutus täidab.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 6 kohaselt nimetatud riigi sihtasutusega sõlmib PRIA halduskoostöö seaduses sätestatud korras halduslepingu.

§ 50. Eelarveaastal antavate maaelu arengu toetuste ja toetuste andmiseks ettenähtud vahendite kindlaksmääramine

(1) Nende arengukava meetmete, alameetmete ja tegevuse liikide loetelu, mille raames on eelarveaastal võimalik maaelu arengu toetust taotleda, kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) igal aastal määrusega, märkides vajaduse korral ära need eelarveaastal antavad maaelu arengu toetused, mida on võimalik taotleda ainult Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 62 alusel kehtestatud õigusaktis nimetatud iga-aastase maksetaotluse alusel või artikli 76 alusel kehtestatud õigusaktis nimetatud maksetaotluse alusel ja üksnes kehtiva kohustuse ulatuses.

(2) Kohaliku arengu strateegia meetmed, mille raames on eelarveaastal võimalik maaelu arengu toetust taotleda, ja nimetatud meetmete raames toetuse andmiseks ettenähtud vahendite jaotuse määrab kohalik tegevusgrupp kindlaks iga kalendriaasta kohta koostatud kohaliku arengu strateegia rakendamise kavas (edaspidi *strateegia rakendamise kava*).

(3) Maaelu arengu toetusteks eelarveaastal ettenähtud vahendite jaotuse maaelu arengukava meetmete, alameetmete ja tegevuse liikide ning muude arengukavas nimetatud aluste kaupa otsustab valdkonna eest vastutav minister igal aastal käskkirjaga.

(4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 35 lõikes 1 nimetatud toetuse vahendite jaotuse kohalike tegevusgruppide kaupa kogu programmiperioodiks otsustab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(5) Valdkonna eest vastutav minister võib muuta käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel kehtestatud toetuse vahendite jaotust ja käskkirjaga otsustada nimetatud toetuse 2022. aasta lõpuks kasutamata jäänud vahendite jaotuse kohalike tegevusgruppide kaupa.

(6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 14 lõikes 1 nimetatud toetuse jaotuse pikaajaliste programmide puhul otsustab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga kuni programmiperioodi lõpuni olenevalt programmi pikkusest.

(7) Maaelu arengu toetuse taotlemise õigust ei teki, kui selle toetuse andmist ei ole eelarveaastal ette nähtud käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kehtestatud määruses või lõikes 2 nimetatud strateegia rakendamise kavas, mille PRIA on heaks kiitnud.

§ 51. Maaelu arengu toetuse taotlejale esitatavad nõuded ja toetuse andmise tingimused

(1) Maaelu arengu toetust võib taotleda isik, kes vastab asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides, arengukavas ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud toetuse saamise nõuetele.

(2) Kooskõlas arengukavas sätestatuga võib [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega kehtestada maaelu arengu toetuse andmise ja kasutamise tingimused ning korra (edaspidi koos *maaelu arengu toetuse andmise tingimused*).

(3) Maaelu arengu toetuse andmise tingimustes võib sätestada:

- 1) toetatavad tegevused ja nõuded taotlejale;
- 2) abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude liigid ning muud kulu abikõlblikuks arvamise tingimused;
- 3) kulude mõistlikkuse tõendamise viisi ning tõendamise täpsemad tingimused ja korra;
- 4) toetusõigusliku maa ja toetusõiguslike loomade kohta esitatavad täpsemad nõuded;
- 5) viite kohaldatavale riigiabiskeemile, kui antav toetus on riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 tähenduses;
- 6) toetuse määra ja suuruse, sealhulgas toetuse minimaalse ja maksimaalse suuruse ning ühikumäära;
- 7) taotlusele esitatavad nõuded või taotluse vormi;
- 8) põlluraamatusse kantavad lisaandmed;
- 9) taotluse esitamise ja menetlemise tingimused ning korra;
- 10) taotluse hindamise kriteeriumid ja hindamise korra, sealhulgas taotluse eelistamise võimalused võrdsete näitajatega taotluste korral;
- 11) taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise korra, sealhulgas rahuldamise aluse, vastavalt käesoleva seaduse § 64 lõikes 1 sätestatule;
- 12) toetuse vähendamise korra;
- 13) toetuse ühikumäära vähendamise alused ja korra;
- 14) toetuse saaja kohustused, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 71 sätestatud kestvusnõude täitmise kohustuse, maksetaotluse, iga-aastase maksetaotluse ja tõendavate dokumentide esitamise tingimused ja korra ning maksetaotlusele ja iga-aastasele maksetaotlusele esitatavad nõuded või maksetaotluse vormi;
- 15) tegevuse elluviimise tähtaja ja tingimused;
- 16) ettevõtte või majapidamise üleandmise tingimused ja korra;
- 17) kohustuse suurendamise, vähendamise, asendamise, üleandmise ja ülevõtmise tingimused ning korra;
- 18) toetuse maksmise tingimused ja korra.

(4) Maaelu arengu toetuse andmise tingimused võib kehtestada eraldi iga arengukava meetme, alameetme ja tegevuse liigi kohta.

§ 52. Maaelu arengu toetuse andmine rahastamisvahendi kaudu

(1) Maaelu arengu toetust võib tagastatava toetusena anda arengukavas sätestatud tingimustel ja korras ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 37 sätestatud rahastamisvahendi kaudu.

(2) Lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 1303/2013 ning selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud tingimustest, sõlmib Regionaal- ja Põllumajandusministeerium rahastamisvahendi kaudu maaelu arengu toetuse andmiseks halduskoostöö seaduses sätestatud korras halduslepingu maapiirkonna ettevõtluse toetamiseks asutatud riigi sihtasutusega, mille asutajaõigusi teostab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud halduslepinguga lepatakse muu hulgas kokku Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 IV lisas nimetatud tingimustes, et tagada rahastamisvahendi nõuetekohane rakendamine ja õigus võtta lepingutasu.

(4) Maaelu arengu toetuse andmisele rahastamisvahendi kaudu ei kohaldata käesoleva seaduse §-des 61–67 sätestatud.

(5) Rahastamisvahendile makstakse toetust käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud halduslepingu alusel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklites 41 ja 42 ning halduslepingus sätestatud tingimuste kohaselt.

(6) Rahastamisvahendile antud toetust või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 44 tähenduses sellesse tagasi laekunud vahendit ja sellest saadavat tulu, kasumit või muud sissetulekut kasutatakse samas rahastamisvahendis või muus rahastamisvahendis kooskõlas sama määruse artikli 43 lõikega 2 ja artikli 44 lõikega 1 kuni 2025. aasta 31. detsembrini.

(7) 2026. aasta 1. jaanuarist kuni 2033. aasta 31. detsembrini käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud tagasilaekunud vahendi ja sellest saadava tulu, kasumi või muu sissetuleku kasutamise valdkonna, eesmärgid ja tulemused ning vahendite kasutamise eest vastutava asutuse määrab kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikliga 45 valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

§ 53. Kohalik tegevusgrupp ja kohaliku arengu strateegia

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 32 nimetatud kogukonna juhitud kohalikku arengut viiakse ellu kohaliku arengu strateegiate alusel, mille on heaks kiitnud Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

(2) Kohaliku arengu strateegia töötab välja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 II osa III jaotise II peatükis nimetatud nõuetele vastav mittetulundusühing, kelle põhikirjaline eesmärk on kohaliku elu arendamine ja kes vastab kohaliku tegevusgrupi kohta kehtestatud nõuetele (edaspidi *kohalik tegevusgrupp*), kooskõlas sama määruse artikli 33 lõikega 1 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1305/2013 ja lähtudes arengukavast.

(3) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada kohalikule tegevusgrupile esitatavad nõuded, sealhulgas nõuded kohaliku tegevusgrupi põhikirja, liikmesuse, juhtimise, tegevusaja ja -piirkonna kohta.

(4) Kohaliku tegevusgrupi üldkoosolekul võib isik osaleda ja hääletada ainult ühe liikme esindajana. Kohaliku tegevusgrupi liige ei tohi üldkoosolekul osaleda ega hääletada teise liikme esindajana.

(5) Kohalik tegevusgrupp tagab, et üks kolmandik juhatuse liikmetest vahetub põhikirjas ettenähtud juhatuse ametiaja möödumisel.

(6) Kohaliku tegevusgrupi juhatusel on vähemalt kolm liiget.

(7) Regionaal- ja Põllumajandusministeerium teeb kohaliku arengu strateegia heakskiitmise otsuse, kui nimetatud strateegia vastab sellele esitatud nõuetele ja hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele ning selle on koostanud käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud nõuetele vastav kohalik tegevusgrupp.

(8) Regionaal- ja Põllumajandusministeerium teeb kohaliku arengu strateegia heaks kiitmata jätmise otsuse, kui kohaliku arengu strateegia nõuetekohasuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) kohalik tegevusgrupp ei vasta talle esitatud nõuetele;
- 2) kohaliku arengu strateegia ei vasta sellele esitatud nõuetele;
- 3) kohaliku arengu strateegia ei vasta hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele;
- 4) kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkonna kohta on esitatud mitu kohaliku arengu strateegiat ja kõnealune strateegia ei tulnud nende paremusjärjestuses esimesele kohale;
- 5) kohaliku arengu strateegias või strateegia heakskiitmise menetluse käigus on teadlikult esitatud valeandmeid.

(9) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada kohaliku arengu strateegiale esitatavad nõuded, sealhulgas täpsemad nõuded Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 33 lõikes 1 nimetatud strateegia elementide kohta, strateegia esitamise, hindamise ja heakskiitmise täpsema korra ning strateegia hindamise kriteeriumid.

§ 54. Kohaliku arengu strateegia rakendamine

(1) Heakskiidetud kohaliku arengu strateegiat rakendab selle esitanud kohalik tegevusgrupp, kes koostab iga kalendriaasta kohta strateegia rakendamise kava, mis lisaks käesoleva seaduse § 50 lõikes 2 sätestatule sisaldab ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 35 lõike 1 punktides d ja e nimetatud tegevusteks ettenähtud vahendite jaotust. Strateegia rakendamise kava kiidab heaks PRIA.

(2) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada strateegia rakendamise kavale esitatavad nõuded ning selle vastuvõtmise, esitamise ja heakskiitmise korra.

(3) PRIA kontrollib kohaliku tegevusgrupi vastavust asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele.

(4) PRIA teeb strateegia rakendamise kava heakskiitmise otsuse, kui nimetatud kava vastab käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel kehtestatud määruses sätestatud nõuetele ning sisaldab selle esitamise aastale järgneval kalendriaastal toetatavate tegevuste ja kohaliku arengu strateegia meetmete kirjeldust ning nende elluviimiseks kavandatud vahendite jaotust.

(5) PRIA teeb strateegia rakendamise kava heaks kiitmata jätmise otsuse, kui kava nõuetekohasuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

1) strateegia rakendamise kava ei sisalda selle esitamise aastale järgneval kalendriaastal toetatavate tegevuste või kohaliku arengu strateegia meetmete kirjeldust või nende elluviimiseks kavandatud vahendite jaotust; 2) strateegia rakendamise kava ei vasta muudele käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel kehtestatud määruses sätestatud nõuetele.

(6) Kohaliku arengu strateegia rakendamisel täidab kohalik tegevusgrupp Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 34 lõikes 3 sätestatud ülesandeid, sealhulgas:

1) koostab projektitoetuse taotluste hindamise kriteeriumid; 2) võtab vastu taotlused; 3) kontrollib taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse vastavust kohaliku arengu strateegiale ja strateegia rakendamise kavale; 4) hindab taotlusi hindamiskriteeriumite alusel; 5) teeb PRIA-le ettepaneku taotluste paremusjärjestusse seadmise kohta; 6) teeb PRIA-le ettepaneku taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise ja taotluses nimetatud tegevuse rahastamise suuruse määramise kohta ning edastab taotlused PRIA-le.

(7) Kui koos projektitoetuse taotlusega ei ole esitatud kõiki andmeid ja dokumente, mis on vajalikud käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud ülesande täitmiseks, nõuab kohalik tegevusgrupp taotlejalt vajalike andmete ja dokumentide esitamist.

(8) Kui käesoleva paragrahvi lõike 7 alusel nõutud andmeid või dokumente ei esitata, jätab kohalik tegevusgrupp projektitoetuse taotluse hindamata ning edastab selle PRIA-le märkusega, et taotlust ei olnud võimalik hinnata. PRIA jätab taotluse läbi vaatamata ilma puuduste kõrvaldamiseks tähtaega määramata.

§ 55. Nõustamis- ja koolitusteenuse ning muu teadmussiirde ja teavituse osutaja valimine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 15 lõike 1 punktis a sätestatud nõustamisteenuse osutaja valib sama määruse artikli 15 lõikes 3 nimetatud valikumenetluse kohaselt Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 15 lõike 1 punktis c sätestatud koolitusteenuse osutaja valib sama määruse artikli 15 lõikes 3 nimetatud valikumenetluse kohaselt PRIA.

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 14 lõikes 2 nimetatud toetuse saaja valib pikaajaliste programmide ja nõustajate järelkasvu arendamise koolitusprogrammi puhul riigihangete seaduses sätestatud alustel ja korras PRIA.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud toetuste puhul loetakse maaelu arengu toetuse taotlus esitatuks riigihangete seaduse kohase pakkumuse, hankemenetluses osalemise taotluse, ideekonkursi puhul ideekavandi või sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse puhul taotluse, pakkumuse või huvi kinnitamise teate esitamisega käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ning lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel PRIA-le.

(5) Toetuse saaja on isik, kellega Regionaal- ja Põllumajandusministeerium või PRIA on käesoleva paragrahvi lõigete 1–3 alusel sõlminud riigihangete seaduses sätestatud korras hankelepingu.

(6) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud taotlejale, toetuse saajale ja toetatavale tegevusele esitatavad täpsemad nõuded ning toetuse saaja valimise kriteeriumid.

(7) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud pikaajaliste programmide ja nõustajate järelkasvu arendamise koolitusprogrammi puhul määrusega kehtestada taotlejale, toetuse saajale ja toetatavale tegevusele esitatavad täpsemad nõuded ning toetuse saaja valimise kriteeriumid.

(8) Valdkonna eest vastutav minister võib käskkirjaga kehtestada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 14 kohase teadmussiirde ja teavitustoetuse puhul tegevuste elluviimiseks prioriteetsete teemade loetelu, pikaajaliste programmide ja nõustajate järelkasvu arendamise koolitusprogrammi puhul

programmile esitatavad nõuded ning sama määruse artikli 15 lõike 1 punkti c kohase nõustajate koolituse puhul toetatavate koolituste õppekavad.

§ 56. Innovatsiooniklaster ja innovatsiooniklastri tegevuskava

(1) Innovatsiooniklaster Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 35 lõike 1 punkti a kohase toetuse saamiseks on sama määruse artikli 2 punkti q tähenduses mittetulundusühing, kelle põhikirjaline eesmärk on arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamine ja kelle liikmeteks on kokku vähemalt kümme põllumajandustootjat või -töötajat, kes ei ole seotud ettevõtjad konkurentsiseaduse tähenduses (edaspidi *klaster*).

(2) Klasteri tegevuskava elluviimiseks peab klaster partnerina kaasama vähemalt ühe teadus- ja arendusasutuse või juriidilise isiku, kelle peamine eesmärk on uute toodete, tavade, protsesside või tehnoloogiate arendamine. Klaster võib nimetatud eesmärgi saavutamiseks kaasata ka teise partneri, kes osaleb tegevuskava elluviimisel.

(3) Eesmärgi saavutamiseks ja toetuse taotlemiseks töötab klaster arengukavast lähtudes välja klasteri tegevuskava, mis sisaldab kavandatud tegevuste kirjeldust ning nende elluviimiseks kavandatud vahendite jaotust.

(4) Klasteri põhikirjas nähakse ette, et klasteri tegevuskavaga seotud üldkoosoleku otsus võetakse vastu, kui selle poolt hääletab kokku vähemalt 80 protsenti klasteri liikmeks olevatest põllumajandustootjatest või -töötajatest.

(5) Klaster peab olema avatud teistele klasteri tegevuskava eesmärkide elluviimisest huvitatud isikutele.

(6) Valdkonna eest vastutav ministervõib määrusega kehtestada klasteri põhikirja, liikmesuse, juhtimise ning klasteri tegevuskava ja selles esitatud tegevuste kohta esitatavad täpsemad nõuded, tegevuskava vastuvõtmise, esitamise ja heakskiitmise korra ning tegevuskava hindamise kriteeriumid.

(7) Valdkonna eest vastutav minister võib käskkirjaga määrata klasteri prioriteetsed tegevusvaldkonnad.

§ 57. Klasteri tegevuskava hindamine ja heakskiitmine

(1) PRIA kontrollib klasteri tegevuskava vastavust asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele ning hindab tegevuskava vastavust hindamiskriteeriumitele.

(2) Kui klasteri tegevuskava vastab käesoleva seaduse § 56 lõike 6 alusel kehtestatud määruses sätestatud nõuetele ja hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele ning tegevuskava on tulnud hindamistulemuste alusel koostatud klasteri tegevusvaldkonna paremusjärjestuses esimesele kohale, teeb PRIA tegevuskava osalise või täieliku heakskiitmise otsuse.

(3) PRIA teeb klasteri tegevuskava heaks kiitmata jätmise otsuse, kui klasteri või tegevuskava nõuetekohasuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) klaster ei vasta talle esitatud nõuetele;
- 2) tegevuskava ei vasta sellele esitatud nõuetele;
- 3) tegevuskava ei vasta hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele;
- 4) tegevuskavas või tegevuskava heakskiitmise menetluse käigus on teadlikult esitatud valeandmeid;
- 5) klasteri tegevusvaldkonna kohta on esitatud mitu tegevuskava ja kõnealune tegevuskava ei tulnud nende paremusjärjestuses esimesele kohale;
- 6) tegevuskava rahastamiseks ei ole piisavalt raha.

(4) Klasteri tegevuskava PRIA-le esitamisega loetakse taotlus käesoleva seaduse § 56 lõikes 1 nimetatud toetuse saamiseks esitatuks ja PRIA tehtud tegevuskava heakskiitmise otsusega loetakse taotlus rahuldatuks.

(5) Käesoleva seaduse § 56 lõikes 1 nimetatud toetuse maksab välja PRIA käesoleva seaduse §-s 66 sätestatud korras.

§ 58. Põlluraamat

Kui see on maaelu arengu toetuse andmise tingimustes ette nähtud, kannab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artiklites 28 ja 29 nimetatud toetuse taotleja veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatusse peale veeseaduses nimetatud andmete ka toetuse andmise tingimustes nimetatud andmed taotleja põllumajandusliku tegevuse kohta.

§ 59. Tehnilise abi toetus

(1) Arengukava elluviimise tehniliseks abiks antakse toetust (edaspidi *tehnilise abi toetus*) kooskõlas arengukavaga, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 59 lõikega 1 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 51 lõikega 2.

(2) Tehnilise abi toetust võivad taotleda korraldusasutus ja makseasutus.

(3) Valdtkonna eest vastutav minister võib käskkirjaga otsustada tehnilise abi toetuse taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise ja iga-aastase tehnilise abi toetuse vahendite jaotuse toetuse saajate vahel tegevuste kaupa.

(4) Valdtkonna eest vastutav ministervõib määrusega kehtestada tehnilise abi toetuse täpsemad nõuded abikõlblike tegevuste ja kulude kohta ning toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise korra, taotlusele esitatavad nõuded ning toetuse maksmise korra.

(5) Tehnilise abi toetuse taotlus jäetakse rahuldamata käesoleva seaduse § 64 lõikes 4 sätestatud alustel.

(6) Tehnilise abi toetuse maksab välja PRIA käesoleva seaduse §-s 66 sätestatud korras.

§ 60. Kulude mõistlikkus

(1) Maaelu arengu toetuse abil tehtavad kulud peavad olema mõistlikud, vajalikud toetuse eesmärgi saavutamiseks ning vastama asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides, arengukavas ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud tingimustele.

(2) Kulude tegemisel peavad toetuse taotleja ja toetuse saaja järgima maaelu arengu toetuse andmise tingimustes sätestatud nõudeid. Kui toetuse taotleja või toetuse saaja on hankija riigihangete seaduse tähenduses, peab ta lisaks järgima riigihangete seaduses sätestatud nõudeid.

(3) Kui maaelu arengu toetuse andmise tingimustes on ette nähtud võrdlushindade meetodi kasutamine, võib toetust taotleda üksnes sellise asja soetamiseks või teenuse tellimiseks, mis on kantud käesoleva seaduse § 113 lõikes 5 nimetatud võrdlushindade kataloogi. Toetuse suuruse arvutamisel on aluseks põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kantud asja või teenuse taotluse esitamise hetkel kehtinud abikõlblik käibemaksuta maksumus ning maaelu arengu toetuse andmise tingimustes kehtestatud toetuse maksimaalne määr ja summa.

§ 61. Maaelu arengu toetuse taotlemine ja taotluse menetlemine

(1) Maaelu arengu toetuse saamiseks esitab taotleja maaelu arengu toetuse andmise tingimustes ettenähtud tähtajal ja korras taotluse Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, PRIA-le või riigi sihtasutusele, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Projektitoetuse taotleja esitab taotluse PRIA-le kohaliku tegevusgrupi kaudu.

(3) Maaelu arengu toetuse taotleja on kohustatud:

1) võimaldama kontrollida taotluse, taotleja ja toetatava tegevuse nõuetekohasust, sealhulgas teha kohapealset kontrolli;

2) teavitama taotlust menetlevat asutust viivitamata taotluses esitatud andmete muutumisest või ilmnenu asjaolust, mis võib mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist;

3) tõendama taotlust menetleva asutuse nõudmisel maaelu arengu toetuse andmise tingimustes ettenähtud omafinantseeringu või muu vahendi või dokumendi olemasolu;

4) tõendama kulude mõistlikkust;

5) esitama taotlust menetleva asutuse nõudmisel toetuse andmise otsustamiseks oluliste asjaolude tõendamiseks vajaliku lisateabe.

(4) Taotluse vastavust maaelu arengu toetuse saamise nõuetele kontrollib Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, PRIA, riigi sihtasutus või arengukavas nimetatud riigiasutus arengukavas ettenähtud ulatuses või oma pädevuse piires. Taotluse kontrollimise käigus kontrollitakse taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse vastavust toetuse saamise nõuetele.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud isik ja asutused kontrollivad taotluse vastavust maaelu arengu toetuse saamise nõuetele esitatud taotluse ja muude dokumentide ning nendes esitatud andmeid tõendavate dokumentide ja andmekogude alusel ning kohapealse kontrolli käigus.

(6) Taotluse vastavust maaelu arengu toetuse saamise nõuetele on õigus kontrollida ka taotlejaga seotud kolmanda isiku juures, kes valdab toetuse saamisega seotud andmeid või dokumente, ja toetatava tegevuse elluviimise kohas.

§ 62. Maaelu arengu toetuse taotluse hindamine

(1) Nõuetekohaseid maaelu arengu toetuse taotlusi hinnatakse maaelu arengu toetuse andmise tingimustes sätestatud korras ja hindamiskriteeriumite alusel.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 49 lõikes 2 nimetatud toetuste taotlusi ning käesoleva seaduse § 55 lõigetes 1–3 nimetatud valikumenetluse korras valitavaid taotlusi ei hinnata, kui toetuse andmise tingimustes ei ole sätestatud teisiti.

(3) Nõuetekohaseid maaelu arengu toetuse taotlusi hindab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hindamiskriteeriumite alusel maaelu arengu toetuse andmise tingimustes ettenähtud tingimustel ja korras Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, PRIA või riigi sihtasutus.

(4) Maaelu arengu toetuse andmise tingimustes võib ette näha, et taotlusi hinnatakse enne nende nõuetekohasuse kindlakstegemist. Sellisel juhul kontrollitakse pärast taotluste paremusjärjestuse koostamist vähemalt nende taotluste nõuetekohasust, mis tuleksid paremusjärjestuse kohaselt rahuldada.

(5) Projektitoetuse taotlusi hindab kohalik tegevusgrupp enne taotleja ja taotluse nõuetekohasuse kontrollimist.

(6) Hindamise tulemuste alusel moodustab PRIA või riigi sihtasutus taotluste paremusjärjestuse. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi või kohaliku tegevusgrupi tehtud hindamise korral moodustab taotluste paremusjärjestuse PRIA, arvestades hindaja esitatud paremusjärjestuse moodustamise ettepanekut.

(7) Taotluste hindamisse kaasatud isiku nime ja tema antud hinnangu võib avaldada viisil, mis tagab, et nime ja hinnangut ei ole võimalik omavahel seostada.

§ 63. Maaelu arengu toetuse vähendamine

(1) PRIA või riigi sihtasutus otsustab maaelu arengu toetuse vähendamise Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 64 lõike 6 ning artikli 77 lõike 7 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud alustel ja korras.

(2) Kui toetuse saaja on hankija riigihangete seaduse tähenduses, siis riigihangete seaduses sätestatud nõuete rikkumise eest vähendatakse toetuse saajale antavat toetust liikmesriigi suhtes kohalduva finantskorrektsiooniga samadel alustel ja ulatuses.

§ 64. Maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine

(1) Kui taotleja, taotlus ja toetatav tegevus vastavad maaelu arengu toetuse saamise nõuetele ning taotlus vastab hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele, rahuldatakse toetuseks ettenähtud vahendite piires toetuse andmise tingimuste kohaselt:

- 1) hindamistulemuste alusel koostatud taotluste paremusjärjestuses esimesele kohale tulnud taotlus;
- 2) hindamistulemuste alusel väljavalitud ja vajaduse korral paremusjärjestusse seatud parimad taotlused või
- 3) kõik taotlused.

(2) Kui käesoleva seaduse alusel ei ole ette nähtud maaelu arengu toetuse taotluste hindamist, rahuldatakse kõik nõuetekohased taotlused toetuseks ettenähtud vahendite piires.

(3) Kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artiklites 28–30 ning 33 nimetatud toetusteks ettenähtud vahenditest lähtudes ei ole võimalik rahuldada kõiki nõuetekohaseid maaelu arengu toetuse taotlusi, võib PRIA või riigi sihtasutus teha taotluse osalise rahuldamise otsuse, vähendades toetuse ühikumäära maaelu arengu toetuse andmise tingimustes sätestatud alustel ja korras.

(4) Lisaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 59 lõikes 7 ja artiklis 60 ning sama määruse alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud alustele tehakse maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui:

- 1) taotleja, taotlus või toetatav tegevus ei vasta vähemalt ühele nõudele, mis on esitatud taotlejale, taotlusele või toetatavale tegevusele, kui Euroopa Liidu õigusaktidest ei tulene teisiti;
- 2) taotlust ei rahuldata käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt või
- 3) taotluses või taotluse menetluse käigus on teadlikult esitatud valeandmeid.

(5) Maaelu arengu toetuse taotluse osalise või täieliku rahuldamise otsuse või taotluse rahuldamata jätmise otsuse teeb PRIA, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium või riigi sihtasutus.

(6) Maaelu arengu toetuse andmise tingimustes võib ette näha, et kui taotluse rahuldamine täies ulatuses ei ole põhjendatud taotluses sisalduvate mitteabikõlblike kulude tõttu, võib toetuse summat vähendada tingimusel, et saavutatakse tegevuse eesmärgid. Kui taotleja ei ole nõus toetuse summa vähendamisega, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus. Toetuse summa vähendamine ei mõjuta maaelu arengu toetuse taotluste paremusjärjestust, kui paremusjärjestus on moodustatud enne toetuse summa vähendamist.

(7) Kui hindamistulemuste alusel väljavalitud ja vajaduse korral paremusjärjestusse seatud nõuetekohast maaelu arengu toetuse taotlust ei ole võimalik täies ulatuses rahuldada, sest taotletava toetuse suurus ületab meetme, alameetme, tegevuse liigi või muu arengukavas nimetatud aluse kohta sama aasta toetusteks ettenähtud vahendite jäägi, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui maaelu arengu toetuse andmise tingimustes ei ole sätestatud teisiti.

(8) PRIA teeb nende nõuetekohaseks tunnistatud projektitoetuse taotluste osalise või täieliku rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse, mille kohta on kohalik tegevusgrupp teinud taotluste paremusjärjestuse ja rahastamise ettepaneku.

§ 65. Maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine

(1) Maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamise otsust võib toetuse saaja algatusel muuta üksnes põhjendatud juhul ning tingimustel, et tegevus on olulises osas ellu viidud, saavutatakse tegevuse eesmärgid ja toetuse summa ei suurene. Põhjendatud juhuna käsitatakse asjaolu, mida ei olnud võimalik toetuse taotlemisel ette näha.

(2) Maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamise otsuse muutmise taotlust ei rahuldata, kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimused ei ole täidetud või kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) muudatuse tulemusena ei vasta toetuse saaja või toetatav tegevus toetuse saamise nõuetele;
- 2) muudatus on tehtud enne taotluse rahuldamise otsuse muutmist;
- 3) muudatusega oleks mõjutatud taotluste paremusjärjestust selliselt, et oleks muutunud rahuldamisele kuulunud parim taotlus või parimad taotlused.

(3) Kui maaelu arengu toetuse andmise tingimustes ei ole sätestatud teisiti, võib põhjendatud juhul asendada toetuse abil soetatava asja või teenuse teise samaliigilise asja või teenusega või muuta kavandatud ehitustöid taotluse rahuldamise otsust muutmata tingimustel, et saavutatakse tegevuse eesmärgid, ei esine käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1 ja 3 sätestatud asjaolusid ega muutu:

- 1) asja või ehitise kasutamise otstarve;
- 2) teenuse sisu või tulemus;
- 3) ehitise algselt kavandatud omadused.

(4) Maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamise otsuse võib tunnistada täielikult või osaliselt kehtetuks, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) ilmneb asjaolu, mille puhul taotlust ei oleks rahuldatud;
- 2) toetuse saaja ei ole tegevust ettenähtud tähtaja jooksul ellu viinud;
- 3) tegevust ei ole võimalik tegevuse elluviimise tähtaja jooksul ellu viia;
- 4) toetuse saaja ei täida Euroopa Liidu õigusaktides või käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud kohustusi;
- 5) toetuse saaja esitab avalduse taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamiseks.

§ 66. Maaelu arengu toetuse maksmine

(1) Maaelu arengu toetust makstakse toetuse saajale, sealhulgas valikumenetluse korras valitud toetuse saajale, toetuse maksmise otsuse alusel.

(2) PRIA teeb maaelu arengu toetuse maksmise otsuse toetuse saaja esitatud maksetaotluse alusel ja maksab toetuse välja või teeb toetuse maksmisest keeldumise otsuse.

(3) PRIA teeb toetuse maksmisest keeldumise otsuse, kui pärast taotluse rahuldamist, kuid enne toetuse maksmist tehakse kindlaks taotluse rahuldamata jätmise alused või kui toetuse saaja ei ole täitnud toetuse saaja kohustusi.

(4) Toetuse maksmisest keeldumise otsuse korral võib PRIA või riigi sihtasutus tunnistada taotluse rahuldamise otsuse täielikult või osaliselt kehtetuks.

(5) PRIA peatab toetuse maksmise Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 64 lõike 6 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud alustel ja korras.

§ 67. Maaelu arengu toetuse maksmine enne kulutuste tegemist

(1) Maaelu arengu toetuse andmise tingimustes sätestatud juhul võib pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist maksta toetuse välja riigieelarvelistest vahenditest enne töö või teenuse tellimise või vara soetamise eest tasumist:

- 1) kui toetuse saaja on esitanud käesoleva seaduse § 104 kohase tagatise, mis katab väljamakstava summa kogu ulatuses;
- 2) tagatist nõudmata, kui töö või teenus on lõpetatud või vara on üle antud, toetuse saaja on selle vastu võtnud ja selle eest tasunud vähemalt omafinantseeringuga võrdse summa ning toetuse saaja on piisavalt usaldusväärne, või
- 3) tagatist nõudmata, kui tegevuse elluviimist rahastatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 35 lõike 1 punktide a, d ja e ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 51 lõike 2 kohaselt ning toetuse saaja on piisavalt usaldusväärne.

(2) Usaldusväärst ei kontrollita nende toetuse saajate puhul, kelle tegevust rahastatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 51 lõike 2 kohaselt.

(3) [Valdkonna eest vastutav ministerv](#) võib määrusega kehtestada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud toetuse maksmise taotlemise ja taotluse menetlemise korra, taotluse vormi või taotlusele esitatavad nõuded ning rahastamise määra ja suuruse.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt saadud toetust võib kasutada üksnes asjakohase tegevuse abikõlblike kulude eest tasumiseks. Nimetatud kulude eest peab olema tasutud maaelu arengu toetuse andmise tingimustes sätestatud tähtaja jooksul, kuid hiljemalt 2025. aasta 1. juuliks.

(5) Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist toetuse maksmise korral arvestatakse toetuse maksmise otsuse kohaselt makstavast toetusrahast tasaarvestuse korras maha käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt toetuse saajale makstud raha. Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist toetuse maksmisest keeldumise otsuse korral maksab toetuse saaja käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt saadud raha tagasi.

(6) Kui toetuse saaja tegevuses ilmnevad asjaolud, mis seavad kahtluse alla tema võime kasutada käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt saadud toetust sihipäraselt ja tähtpäevaks, võib toetuse andja otsustada rahastamise väiksemas ulatuses, määrata abikõlblike kulude tegemiseks käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tähtajast lühema tähtaja või nõuda piisava tagatise esitamist.

(7) Toetuse saaja loetakse piisavalt usaldusväärseks, et maksta toetus välja tagatist nõudmata, kui:

- 1) tal ei ole riikliku maksu võlgnevust või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ning maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg tasutud ajakava kohaselt;
- 2) tema suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust;
- 3) ta on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasunud ettenähtud tähtpäevaks ja summas;
- 4) ta on varem käesoleva seaduse § 64 või käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt saadud toetust kasutanud sihipäraselt ja tähtpäevaks.

§ 68. Seire ja hindamine

(1) [Valdkonna eest vastutav minister](#) võib määrusega kehtestada arengukava seire ja hindamise korra.

(2) Toetuse saaja esitab maaelu arengu toetuse saamise ja kasutamise kohta seireks ja hindamiseks vajaliku teabe arengukava seiravale ja hindavale isikule. Arengukava hindav isik võib toetuse hindamiseks vajalikke tegevusi teha toetuse saaja ettevõttes või majapidamises üksnes toetuse saaja nõusolekul.

§ 69. Teavitamine, tähistamine ja viitamine

[Valdkonna eest vastutav minister](#) võib määrusega kehtestada maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi osalusele viitamise täpsema korra.

§ 70. Nõuetele vastavus

(1) Nõuetele vastavus käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 93 lõikes 1 nimetatud kohustuslike majandamisnõuete ning maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuete täitmine.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõudeid peavad täitma Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artiklites 28–30 ja 33 nimetatud toetuste taotlejad.

(3) PRIA avaldab kohustuslikud majandamisnõuded oma veebilehel.

(4) Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuete täitmist kontrollivad PRIA ning oma pädevuse piires Põllumajandus- ja Toiduamet ning Keskkonnaamet.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuete kontrollimisel rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 99 lõike 2 kohast varajase hoiatamise süsteemi.

(7) Kui taotleja ei täida käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõudeid, otsustab PRIA või riigi sihtasutus toetuse vähendamise või taotluse rahuldamata jätmise Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artiklites 97 ja 99 sätestatud alusel ja ulatuses ning artikli 101 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud alusel ja ulatuses.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud otsuse tegemisel arvestatakse käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud asutuste või teiste kontrolliasutuste poolt käesolevas seaduses ja muudes seadustes sätestatud järelevalvetoimingute käigus kindlakstehtud nõuete rikkumist.

(9) Toetuse vähendamise ja taotluse rahuldamata jätmise korral ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 97 lõikes 3 nimetatud võimalust jätta toetus vähendamata või taotlus rahuldamata summa ulatuses, mis ei ületa 100 eurot taotleja ja toetusperioodi kohta.

6. peatükk

Põllumajandustoodete ühise turukorralduse abinõud

1. jagu Üldsätted

§ 71. Põllumajandustoodete ühise turukorralduse abinõude rakendamise seotud otsuste tegemine

(1) Käesolevas peatükis sätestatud põllumajandustoodete ühise turukorralduse abinõude rakendamise seotud otsused teeb Euroopa Liidu asjakohastes õigusaktides ning käesolevas seaduses sätestatud alustel ja korras PRIA, kui käesolevas seaduses sätestatud alusel ja korras ei ole otsuse tegemise õigust antud teisele asutusele.

(2) Käesolevas peatükis sätestatud põllumajandustoodete ühise turukorralduse abinõude rakendamise korral jäetakse taotlus rahuldamata, kui tehakse kindlaks vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) isik, taotlus või kavandatav tegevus ei vasta ettenähtud nõuetele;
- 2) isik ei esita ega tee teatavaks menetluses tähtsust omavaid asjaolusid ja tõendeid või takistab kohapealse kontrolli tegemist;
- 3) taotluses või taotluse menetluse käigus on teadlikult esitatud valeandmeid.

(3) Kui põllumajandustoodete ühise turukorralduse abinõude rakendamise korral ilmnevad pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud asjaolud või isik ei võimalda teostada riiklikku järelevalvet esitatud nõuete täitmise üle, otsustatakse taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamine.

§ 72. Põllumajandustoodete ühise turukorralduse abinõudes osalemise heakskiitmine

(1) Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud juhul peab isik olema põllumajandustoodete ühise turukorralduse abinõudes osalemiseks heaks kiidetud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud heakskiidu taotlemise ja taotluse menetlemise täpsema korra ning taotlusele esitatavad nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(3) [Valdkonna eest vastutav minister](#) võib määrusega kehtestada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud heakskiidu saamise täpsemad nõuded.

§ 73. Turuinfo esitamine, kogumine ja töötlemine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artiklites 151 ja 223 sätestatud põllumajandustoodete ühise turukorralduse abinõude rakendamiseks vajalike Euroopa Komisjonile esitatavate andmete (edaspidi *туруinfo*) kogumise ja töötlemise korraldab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Regionaal- ja Põllumajandusministeerium võib turuinfo kogumiseks ja töötlemiseks:

- 1) määrata valitsemisala asutuse;
- 2) valida juriidilise isiku, kellega sõlmitakse halduskoostöö seaduses sätestatud korras haldusleping, või
- 3) tellida turuinfo kogumise ja töötlemise Statistikaametilt riikliku statistika seaduse § 20 alusel riikliku statistika programmivälise statistikatöona.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel turuinfot koguv ja töötlev isik või asutus tagab turuinfo kogumiseks ja töötlemiseks esindusliku valimi olemasolu ning turuinfo esitajate isikuandmete töötlemise ja kaitse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 224 kohaselt.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud valimisse kuuluvad ettevõtjad on kohustatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikule või asutusele esitama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 223 alusel ettenähtud andmed.

(5) [Valdkonna eest vastutav minister](#) võib määrusega kehtestada turuinfo esitamise, kogumise ja töötlemise täpsemad nõuded ja korra.

(6) Statistikaamet teeb Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile kättesaadavaks turuinfo esitamiseks, kogumiseks ja töötlemiseks vajalikud andmed. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium tagab andmete konfidentsiaalsuse.

§ 74. Euroopa Komisjonile turuinfo edastamine

(1) Turuinfo edastab Euroopa Komisjonile Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

(2) Kui käesoleva seaduse § 73 lõikes 2 nimetatud isiku või asutusega on sõlmitud asjakohane kokkulepe, edastab Euroopa Komisjonile turuinfo see isik või asutus.

(3) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada Euroopa Komisjonile turuinfo edastamise täpsemad nõuded ja korra.

2. jagu Põllumajandustoodete ühise turukorralduse abinõud

1. jaotis Tootjaorganisatsiooni, tootjaorganisatsioonide liidu ja tootmisharudevahelise organisatsiooni tunnustamine

§ 75. Tootjaorganisatsioon

Tootjaorganisatsioonina võib tunnustada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1308/2013 sätestatud eesmärgil tegutsevat sama määruse artikli 1 lõikes 2 nimetatud põllumajandustoodete sektorites tegutsevaid tootjaid ühendavat juriidilist isikut, kes vastab tootjaorganisatsioonile esitatud nõuetele.

§ 76. Tootjaorganisatsiooni tunnustamine

(1) Tootjaorganisatsiooni tunnustamine on menetlus, mille käigus hinnatakse taotleja vastavust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 II osa II jaotise III peatükis ja teistes asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele.

(2) Tootjaorganisatsiooni tunnustatakse tähtajatult.

(3) Tootjaorganisatsioon teavitab PRIA-t oma liikmeskonna muutmisest ning põhikirja ja tootjaorganisatsioonina tegutsemise muude oluliste asjaolude muutumisest.

(4) Tootjaorganisatsiooni tunnustamise täpsemad nõuded, sealhulgas nõuded tootjaorganisatsioonile, nõuded tema põhikirja, temaga seotud asjakohases põllumajandustoodete sektoris tegutsevate tootjate arvu ning toodangu koguse või väärtuse kohta, tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise korra ning taotlusele esitatavad nõuded ja teavitamisel esitatavate andmete loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 77. Tootjaorganisatsioonide liidu ja tootmisharudevahelise organisatsiooni tunnustamine

(1) Käesolevas seaduses tootjaorganisatsiooni tunnustamise kohta sätestatud kohaldatakse ka tootjaorganisatsioonide liidu ja tootmisharudevahelise tootjaorganisatsiooni suhtes, kui Euroopa Liidu õigusaktides või käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada tootjaorganisatsioonide liidu ja tootmisharudevahelise organisatsiooni tunnustamise täpsemad nõuded, sealhulgas nõuded tootjaorganisatsioonile, nõuded tema põhikirja, liikmete arvu ning toodangu koguse või väärtuse kohta, tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise korra ning taotlusele esitatavad nõuded ja teavitamisel esitatavate andmete loetelu.

2. jaotis Sekkumiskokkuost ja eraladustamine

§ 78. Kontrolliasutus sekkumiskokkuostu ja eraladustamise rakendamise korral

(1) Kokkuostetava ja eraladustatava põllumajandustoote vastavust koostis- ja kvaliteedinõuetele ja ladustamiskoha nõuetekohasust ning sekkumiskokkuostu korral käitleja käitlemisruumi, sealhulgas hoiu- ja säilitisruumi nõuetekohasust kontrollivad Põllumajandus- ja Toiduamet ning PRIA.

(2) Sekkumiskokkuostu korral sekkumistoote teise liikmesriiki pakkumisel väljastab Põllumajandus- ja Toiduamet kvaliteedisertifikaadi.

(3) Põllumajandustoote teises liikmesriigis eraladustamise korral väljastab Põllumajandus- ja Toiduamet tõendi toote päritolu kohta.

§ 79. Sekkumiskokkuostul kasutatav ladustamiskoht

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) nr 1308/2013 ja (EL) 2021/2116 alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele vastav ladustamiskoht leitakse hankemenetluse kaudu riigihangete seaduses sätestatud alustel ja korras.

(2) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada sekkumiskokkuostul kasutatava ladustamiskoha kohta esitatavad täpsemad nõuded.

§ 80. Sekkumiskokkuostu ja eraladustamise korraldamine

(1) Põllumajandustoote sekkumiskokkuostu korral esitab isik pakkumuse ning eraladustamise korral pakkumuse või taotluse eraladustamislepingu sõlmimiseks PRIA-le.

(2) Eraladustamise korral käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud pakkumuse või taotluse rahuldamise korral sõlmib PRIA isikuga eraladustamislepingu.

(3) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada põllumajandustoote sekkumiskokkuostu ja eraladustamise täpsema korra, sealhulgas sekkumiskokkuostu ja sekkumisvarudest pärit toote müümise täpsema korra, pakkumuse kohta esitatavad nõuded ning nõuded eraladustamislepingu sõlmimiseks esitatava pakkumuse ja taotluse ning eraladustatava põllumajandustoote kohta.

3. jaotis

Haridusasutuses puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoote pakkumise, sellega kaasnevate haridusmeetmete ja seotud kulude toetus

§ 81. Haridusasutuses puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoote pakkumise, sellega kaasnevate haridusmeetmete ja seotud kulude toetuse andmine

(1) Haridusasutuses puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoote pakkumise, sellega kaasnevate haridusmeetmete ja seotud kulude toetust (edaspidi koos *koolikava toetus*) antakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1308/2013 ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud alusel ja korras.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 23 lõikes 8 nimetatud riikliku strateegia (edaspidi *koolikava strateegia*) kehtestab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(3) Koolikava toetust antakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 23 lõikes 1 nimetatud nende tegevuste elluviimiseks, mille toetamine on ette nähtud koolikava strateegias.

(4) Koolikava toetuse raames toetatavad tegevused, sealhulgas pakutavate toodete ja pakkumisega kaasnevate haridusmeetmete loetelu, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsema korra ning taotlusele esitatavad nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(5) Kaasnevate haridusmeetmete rakendamiseks antava toetuse määra kogu koolikava toetusest ja kaasnevate haridusmeetmete puhul ühe lapse kohta antava koolikava toetuse suuruse kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#), lähtudes nõukogu määruse (EL) nr 1370/2013, millega määratakse kindlaks põllumajandustoodete ühise turukorraldusega seotud teatavate toetuste kehtestamise meetmed (ELT L 346, 20.12.2013, lk 12–19), artikli 5 lõikes 1 sätestatud ülemmäärast ning sama artikli lõike 2 teise alalõigu alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud kulude ülemmäärast.

(6) Valdkonna eest vastutav minister võib käskkirjaga otsustada riikliku lisatoetuse andmise nende tegevuste elluviimiseks, mille toetamine on ette nähtud koolikava strateegias, arvestades selleks riigieelarvest eraldatud vahendeid.

§ 82. Koolikava toetuse andmise korraldamine

(1) Koolikava toetuse saamiseks esitab heakskiidetud taotleja taotluse PRIA-le.

(2) Koolikava toetuse taotluse võivad esitada haridusasutus, linna- ja vallavalitsus oma haldusterritooriumil paikneva haridusasutuse kohta ning puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoote pakkuja.

(3) Linna- ja vallavalitsus, puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoote pakkuja võivad koolikava toetust taotleda, kui nad on selles haridusasutusega kirjalikult kokku leppinud.

(4) Õppepäeva jooksul pakutava puu- ja köögivilja ning piima ja piimatootede pakkumise eest antava koolikava toetuse määra ühe lapse kohta arvutab PRIA, arvestades selleks riigieelarvest eraldatud vahendite jaotust, abisaavate laste arvu ning õppepäevade arvu. PRIA avaldab toetuse määra oma veebilehel kümme tööpäeva enne taotlusperioodi algust.

(5) Haridusamet pakutava puu- ja köögivilja vastavust turustusstandarditele ning piima ja piimatootede vastavust kvaliteedi- ja koostisnõuetele kontrollib Põllumajandus- ja Toiduamet.

(6) Kohapealset kontrolli haridusametuses, sealhulgas sellises haridusametuses, kes ise koolikava toetust ei taotle, kuid osaleb koolikava toetuse rakendamisel, teeb PRIA.

(7) Koolikava toetuse saaja teavitab haridusametuses avalikkust toetuse saamisest ja kasutamisest Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 24 lõike 4 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud korras.

§ 83. Koolikava toetuse seire ja hindamine

(1) Koolikava toetuse saaja esitab toetuse saamise ja kasutamise kohta seireks ja hindamiseks vajaliku teabe.

(2) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada koolikava toetuse rakendamise seire ja hindamise korra.

4. jaotis

Kaubavahetus kolmanda riigiga

§ 84. Kontrolliasutus kolmanda riigiga kaubavahetuse korral

(1) Põllumajandustoote ja töödeldud põllumajandustoote Eestisse impordimise ja Eestist ekspordimise korral kontrollib Maksu- ja Tolliamet impordi- ja ekspordilitsentsi ning muu nõutud dokumendi olemasolu ja nõuetekohasust, toote vastavust impordi- ja ekspordilitsentsile, ekspordideklaratsioonile ja seestöötlemise sertifikaadile, toote päritolu ning sisenemishinnasüsteemi ja tariifikvootide rakendamist.

(2) Euroopa Liidu asjakohastes õigusaktides ettenähtud juhtudel kontrollib põllumajandustoote nõuetekohasust ekspordimisel ja impordimisel, väljastab asjakohase tõendi ning kontrollib töötlemiseks ettenähtud imporditud veiseliha sihipärasest kasutamist Põllumajandus- ja Toiduamet.

(3) Imporditud humala ja humalatoote kvaliteedistandarditele vastavust kontrollib Põllumajandus- ja Toiduamet.

(4) Kolmas riik käesoleva seaduse tähenduses on väljaspool Euroopa Liidu tolliterritooriumi asuv riik.

§ 85. Põllumajandustoodete kaubavahetus kolmanda riigiga

(1) Muuks otstarbeks kui külvamiseks ettenähtud kanepiseemnete impordilitsentsi saamiseks peab isiku olema heaks kiitnud PRIA. Nimetatud impordilitsentsi saanud isik esitab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 177 lõike 2 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud kanepiseemnete kasutamist tõendavad dokumendid PRIA-le 12 kuu jooksul impordilitsentsi väljastamise kuupäevast arvates.

(2) PRIA kontrollib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kanepiseemnete kasutamist tõendavate dokumentide vastavust Euroopa Liidu asjakohastele õigusaktidele ja käesoleva seaduse alusel kehtestatud õigusaktidele ning teeb kohapealset kontrolli.

(3) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada põllumajandustoote impordi- ja ekspordilitsentsi andmise täpsemad nõuded.

(4) Põllumajandustoote impordi- ja ekspordilitsentsi andmise tingimustes sätestatakse:

- 1) nõuded impordi- ja ekspordilitsentsi saamiseks;
- 2) taotluse esitamise ja menetlemise kord;
- 3) taotlusele esitatavad nõuded;
- 4) nõuded kanepiseemnete kasutamist tõendavatele dokumentidele.

(5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 190 kohaselt peavad imporditud humal ja humalatooted vastama Euroopa Liidus koristatud humala või sellest valmistatud toodete kvaliteedistandarditele.

5. jaotis

Koostis- ja kvaliteedinõuded ning turustusstandardid

§ 86. Põllumajandustoodete koostis- ja kvaliteedinõuded ning turustusstandardid

(1) Põllumajandustooted peavad vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1308/2013 ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud koostis- ja kvaliteedinõuetele ning turustusstandarditele.

(2) Põllumajandustoote koostis- ja kvaliteedinõuetele ning turustusstandarditele vastavuse määramisel käesoleva seaduse alusel ei kohaldata maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse §-des 33–35 sätestatud Põllumajandustoote koostis- ja kvaliteedinõuetele ning turustusstandarditele vastavuse määramise analüüs tehakse Põllumajandus- ja Toiduameti valitud laboratooriumis.

(3) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada põllumajandustoote pakendamise ja märgistamise täpsemad nõuded ning Euroopa Liidu õigusaktides lubatud erandid turustusstandardite täitmisele põllumajandustoodete liikide kaupa.

(4) Põllumajandustoote vastavust Euroopa Liidu õigusaktides turukorralduslikul eesmärgil põllumajandustootetele kehtestatud turustusstandarditele, kvaliteediklasside nõuetele, koostis- ja kvaliteedinõuetele ning märgistuse, sealhulgas nimetuse nõuetele kontrollib Põllumajandus- ja Toiduamet.

(5) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud ülesannetele täidab Põllumajandus- ja Toiduamet ka neid koostis- ja kvaliteedinõuete ning turustusstandarditega seotud ülesandeid, mille täitmine on talle pandud valdkonna eest vastutava ministri õigusaktiga.

§ 87. Veise-, sea- ja lambarümpade kvaliteediklassid

(1) Lihakäitlemisettevõttes peab täitma Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1308/2013 ning selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud veise-, sea- ja lambarümpade kvaliteediklasside nõudeid.

(2) Veise-, sea- ja lambarümpade kvaliteediklasside täpsemad nõuded ning veise-, sea- ja lambarümpade kohta esitatavate nõuete kohaldamise ulatuse, meetodid ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(3) Veise-, sea- ja lambarümpade kvaliteediklasse võib määrata isik, kes on läbinud veise-, sea- ja lambarümpade kvaliteediklasside nõuetele vastavuse määramise koolituse ning saanud Põllumajandus- ja Toiduameti sellekohase tunnustuse.

(4) Veise-, sea- ja lambarümpade kvaliteediklasside määramiseks tunnustuse saamise nõuded ning tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsema korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(5) Veise-, sea- ja lambarümpade kvaliteediklasside määramise nõuetekohasust ning kuni 12 kuu vanuste veiste liha kategooriatesse liigitamist kontrollib Põllumajandus- ja Toiduamet.

§ 88. Puu- ja köögivilja turustusstandardid

(1) Puu- ja köögiviljad peavad vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artiklites 75 ja 76 ning nende alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud turustusstandarditele nendes õigusaktides sätestatud tingimustel.

(2) Turustusstandarditele vastavuse kontrollimiseks vajaliku teabe hoidmiseks asutab Põllumajandus- ja Toiduamet puu- ja köögivilja turustavate ettevõtjate andmekogu.

(3) Puu- ja köögivilja turustavate ettevõtjate andmekogusse kantakse nende ettevõtjate kohta, kes tegelevad turustusstandarditega hõlmatud puu- ja köögivilja turustamisega, järgmised andmed:

- 1) ettevõtja nimi ja registri- või isikukood või registri- või isikukoodi puudumise korral ettevõtja asukohariigi asjakohane identifitseerimistunnus või isiku sünniaeg;
- 2) ettevõtja kontaktandmed ja tegevuskoht;
- 3) teise lepinguriigi või kolmanda riigi ettevõtja puhul ettevõtja asukoha aadress, kui see erineb tema postiaadressist;
- 4) erimärgistusloa number;
- 5) muud Euroopa Liidu õigusaktides ettenähtud andmed.

(4) Puu- ja köögivilja turustav ettevõtja, kes on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 91 punkti b alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud korra kohaselt liigitatud madalaimasse riskikategooriasse, kes vastab samas õigusaktis sätestatud nõuetele ja kellel on erimärgistuse luba, võib pakendi märgistamisel kasutada sama määruse kohast erimärgistust.

(5) Põllumajandus- ja Toiduamet otsustab erimärgistuse loa andmise või sellest keeldumise ühe kuu jooksul taotluse saamisest arvates.

(6) Andmed ettevõtjale antud erimärgistuse loa kohta avaldab Põllumajandus- ja Toiduamet oma veebilehel.

(7) Puu- ja köögivilja turustusstandarditele vastavuse kontrollimise koolituse kohta esitatavad nõuded ning täpsemad tingimused ettevõtja andmete kandmiseks puu- ja köögivilja turustavate ettevõtjate andmekogusse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

6. jaotis Erakorralised meetmed

§ 89. Erakorraliste meetmete rakendamine

(1) Kui Euroopa Komisjon võtab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artiklite 219–221 alusel vastu meetmeid, sealhulgas turuhäirete, loomahaiguste, taimekahjurite, tarbijate usalduse kaotuse ja muude probleemide vastu, võib [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega kehtestada nende meetmete rakendamise täpsemad alused ja korra, lähtudes asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud nõuetest.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 220 lõikes 3 nimetatud taotluse esitab Euroopa Komisjonile Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

7. peatükk Kvaliteedikavad

§ 90. Euroopa Liidu ja riiklikud kvaliteedikavad

(1) Kvaliteedikava käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Komisjoni tunnustatud kaitstud päritolunimetuse, kaitstud geograafilise tähise ja garanteeritud traditsioonilise toote kvaliteedikava ning käesolevas seaduses sätestatud alusel ja korras Põllumajandus- ja Toiduameti poolt tunnustatud kvaliteedikava.

(2) Kaitstud päritolunimetuse, kaitstud geograafilise tähise ja garanteeritud traditsioonilise toote vastavust asjaomasele spetsifikaadile ja registreeritud nimetuse turul kasutamise vastavust Euroopa Liidu õigusaktides kehtestatud nõuetele ning kvaliteedikava nõuetekohasust kontrollib Põllumajandus- ja Toiduamet.

(3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud ülesannetele täidab Põllumajandus- ja Toiduamet ka neid kvaliteedikavaga seotud ülesandeid, mille täitmine on talle pandud valdkonna eest vastutava ministri õigusaktiga.

§ 91. Euroopa Liidu kvaliteedikava

(1) Kaitstud päritolunimetusega või kaitstud geograafilise tähisega põllumajandustoodete, toidu, piiritusjooki või veini või garanteeritud traditsiooniline põllumajandustoodete või toidu on käesoleva seaduse tähenduses toode, mille nimetus on registreeritud ühel järgmistest alustest:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1151/2012;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artiklid 92–123;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/787 artiklid 21–42.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse alusel toote nimetuse registreerimiseks esitab taotleja taotluse Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, kes otsustab taotluse nõuetekohasuse ja Euroopa Komisjonile edastamise või edastamata jätmise.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse alusel toote nimetuse registreerimise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsema korra ning taotlusele esitatavad nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega, lähtudes asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud nõuetest.

(4) Tootja või töötaja teavitab Põllumajandus- ja Toiduametit enne kaitstud päritolunimetusega või kaitstud geograafilise tähisega põllumajandustoodete või toidu või garanteeritud traditsioonilise põllumajandustoodete või toidu turule viimist. Kui nimetatud põllumajandustoodete või toidu ei vasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 artiklis 7 või 19 sätestatud tootespetsifikaadile, keelab Põllumajandus- ja Toiduamet toote turule viimise.

§ 92. Riiklik kvaliteedikava

(1) Kvaliteedikava töötab välja ja seda rakendab käesoleva seaduse alusel kehtestatud määruses sätestatud aktiivseid põllumajandustootjaid ühendav tulundusühistu, mittetulundusühing või seltsing (edaspidi koos *kvaliteedikava rakendav tootjarühm*).

(2) Kvaliteedikava rakendav tootjarühm võtab kvaliteedikava vastu mittetulundusühingute seaduse § 7 või tulundusühistuseaduse § 6 kohases põhikirjas või võlaõigusseaduse § 580 lõike 1 kohases seltsingulepingus sätestatud korra kohaselt üldkoosoleku, volinike koosoleku või seltsinglaste otsusega.

(3) Kvaliteedikava peab vastama järgmistele nõuetele:

1) kvaliteedikava raames toodetud lõpptoode on põllumajandustoode või jaekaubanduses realiseeritav toiduks ettenähtud eriliste omadustega toiduaine, mille tootmise põhitöörainena kasutatakse 100 protsendi ulatuses kvaliteedikavas osalevate põllumajandustootjate toodetud põllumajandustooteid;

2) kvaliteedikava raames toodetud lõpptoode vastab vähemalt ühele komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2022/126, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/2115 täiendavate nõuetega teatavatele sekkumisviisidele, mille liikmesriigid määravad kindlaks kõnealuse määruse kohastes ajavahemikuks 2023–2027 ette nähtud ÜPP strateegiakavades, ning eeskirjadega, milles käsitletakse maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise (HPK) 1. standardi kohast suhtarvu (ELT L 20, 31.01.2022, lk 52–94), artiklis 47 sätestatud nõudele;

3) kvaliteedikava peab olema avatud ka teistele huvitatud isikutele.

(4) Kvaliteedikava rakendava tootjarühma juhatus peab kvaliteedikavas osalejate nimekirja.

(5) Kvaliteedikavas sätestatud nõuetele vastavust kontrollib kvaliteedikava rakendava tootjarühma valitud, kuid kvaliteedikavas osalejatest sõltumatu asjaomaste teadmiste ja oskustega ning käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kehtestatud nõuetele vastav isik või asutus.

(6) Täpsemad nõuded kvaliteedikava kohta, sealhulgas nõuded kvaliteedikava rakendava tootjarühma, kvaliteedikavas osaleja ja kvaliteedikava kontrolliva isiku või asutuse kohta kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 93. Kvaliteedikava tunnustamine ja tunnustamata jätmine ning tunnustamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Kvaliteedikava tunnustamine on menetlus, mille käigus hinnatakse kvaliteedikava vastavust Euroopa Liidu asjakohastes õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollib kvaliteedikava nõuetekohasust ning teeb kvaliteedikava tunnustamise, tunnustamise otsuse muutmise või tunnustamata jätmise otsuse. Kvaliteedikava ei tunnustata enne tehnilisest normist teavitamise menetluse läbimist.

(3) Kvaliteedikava tunnustatakse tähtajatult.

(4) Põllumajandus- ja Toiduamet teeb kvaliteedikava tunnustamata jätmise otsuse, kui kvaliteedikava nõuetekohasuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

1) kvaliteedikava ei vasta sellele esitatud nõuetele;

2) taotluses või taotluse menetluse käigus on teadlikult esitatud valeandmeid;

3) kvaliteedikava rakendav tootjarühm ei esita ega tee teatavaks menetluses tähtsust omavaid asjaolusid ja tõendeid või takistab kohapealse kontrolli tegemist.

(5) Kvaliteedikava tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsema korra, nõuded taotlusele ning kvaliteedikava tunnustamise otsuse muutmise ja kvaliteedikava raames toodetud lõpptoote märgistamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(6) Põllumajandus- ja Toiduamet võib kvaliteedikava tunnustamise otsuse tunnistada kehtetuks, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

1) kvaliteedikava rakendav tootjarühm esitab sellekohase taotluse või lõpetab oma tegevuse;

2) kvaliteedikava ei vasta sellele esitatud nõuetele;

3) kvaliteedikava rakendav tootjarühm ei võimalda teostada riiklikku järelevalvet kvaliteedikavale esitatud nõuete täitmise üle.

§ 94. Kvaliteedikava kohta andmete avaldamine

Põllumajandus- ja Toiduamet avaldab oma veebilehel tunnustatud kvaliteedikava, seda rakendava tootjarühma nime ja tunnustatud kvaliteedikavas osalejate nimed.

8. peatükk

Teavitus- ja müügiendendusmeetmed

§ 95. Teavitus- ja müügiendendusmeetmete rakendamine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1144/2014 artiklis 14 liikmesriigile pandud lihtprogrammide elluviimise, seire ja kontrolliga seotud ülesandeid ning sama määruse artiklis 25 sätestatud meetme mõju hindamisega seotud ülesandeid täidab PRIA.

(2) [Valdkonna eest vastutav ministerv](#) võib määrusega kehtestada teavitus- ja müügiendendusmeetmete rakendamise, sealhulgas rakendamisel osaleva partneri valimise täpsemad nõuded ja korra.

9. peatükk Üleminekutoetused

§ 96. Üleminekutoetuse taotlemine

(1) Eelarveaastal antavad üleminekutoetused kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(2) Eelarveaastal käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antavateks üleminekutoetusteks ettenähtud vahendite jaotuse toetuse liikide kaupa otsustab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(3) Üleminekutoetuse taotlemise õigust ei teki ja toetust ei maksta, kui selle toetuse andmist ei ole käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kehtestatud määruises eelarveaastal ette nähtud.

§ 97. Üleminekutoetuse saamise nõuded

(1) Üleminekutoetust võib taotleda põllumajandusliku tegevusega tegelev isik kasvatatava toetusõigusliku põllumajanduslooma kohta või üleminekutoetuse toetusõiguse alusel.

(2) Üleminekutoetuse saamise nõuded kehtestab kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artiklis 147 sätestatud alustega [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud nõuded võib kehtestada eraldi iga üleminekutoetuse liigi kohta.

§ 98. Üleminekutoetuse toetusõigus

(1) Üleminekutoetuse toetusõigus on käesoleva seaduse alusel isikule määratud või isiku omandatud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kantud toetusõigus.

(2) Üleminekutoetuse toetusõiguste määramise aluseks on:

1) isikule 2018. aastal ühtse pindalatoetuse taotluse menetlemise käigus kindlaksmääratud nende hektarite arv, millel kasvatati nõukogu määruse (EÜ) nr 1782/2003, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks ning muudetakse määruseid (EMÜ) nr 2019/93, (EÜ) nr 1452/2001, (EÜ) nr 1453/2001, (EÜ) nr 1454/2001, (EÜ) nr 1868/94, (EÜ) nr 1251/1999, (EÜ) nr 1254/1999, (EÜ) nr 1673/2000, (EMÜ) nr 2358/71 ja (EÜ) nr 2529/2001 (ELT L 270, 21.10.2013, lk 1–69), artiklis 141 ja IX lisas nimetatud põllukultuure;

2) isikule 2018. aastal ühtse pindalatoetuse taotluse menetlemise käigus kindlaksmääratud ning 2018. aastal Põllumajandus- ja Toiduameti poolt põldtunnustatud nende heinaseemnepõldude hektarite arv, millel kasvatati nõukogu määruse (EÜ) nr 1782/2003 XI lisa punktides 3 ja 4 nimetatud liigi seemet, välja arvatud harilikku herne (*Pisum sativum* L. (partim)) ja põldoa (*Vicia faba* L. (partim)) seeme;

3) isikule 2015. aasta 31. märtsi seisuga määratud piima tootmiskvoot kilogrammides;

4) isiku poolt põllumajandusloomade registri andmetel 2018. aasta 31. detsembri seisuga peetavate selliste veiste ja piimalehmade arvule vastav loomühikute arv, kes olid 2018. aasta 31. detsembri seisuga lihaveiste jõudluskontrolli all ja kellel oli nimetatud tähtpäevale eelnenud aasta jooksul sündinud vähemalt 50-protsendilise lihatõu veresusega vasikas;

5) isiku peetavate uttede arv, mis põllumajandusregistri andmetel 2018. aasta 31. detsembri seisuga ei ole väiksem kui kümme.

(3) Teave isikule määratud üleminekutoetuse toetusõiguse kohta avaldatakse PRIA veebilehel.

§ 99. Üleminekutoetuse toetusõiguse üleandmine

(1) Isik, kellel on üleminekutoetuse toetusõigus, välja arvatud heinaseemne üleminekutoetuse toetusõigus, võib seda võõrandada.

(2) Isik, kes on omandanud üleminekutoetuse toetusõiguse võõrandamise teel, esitab võõrandamiskokkuleppe kohta kirjaliku teabe PRIA-le hiljemalt koos asjakohase üleminekutoetuse taotlusega, mille alusel teeb PRIA kanded põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse.

(3) Üleminekutoetuse toetusõigus on päritav. Üleminekutoetuse toetusõigust pärima õigustatud isik esitab pärimist tõendavad dokumendid PRIA-le hiljemalt koos asjakohase üleminekutoetuse taotlusega, mille alusel teeb PRIA kanded põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse.

(4) Üleminekutoetuse toetusõiguse üleandmisest teavitamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(5) Määratud üleminekutoetuse toetusõigust ei saa võõrandada väiksemas mahus kui üks ühik, välja arvatud juhul, kui PRIA on määranud üleminekutoetuse toetusõiguse, mille suurus on ühiku murdosa.

(6) Isik, kes on omandanud üleminekutoetuse toetusõiguse võõrandamise teel, ei saa seda võõrandada, välja arvatud otsejoones ülenejale ja alanejale sugulasele ning külgjoones sugulasele, abikaasale või registreeritud elukaaslasele, kui põllumajandusettevõtte antakse üle samale isikule.
[RT I, 06.07.2023, 6- jõust. 01.01.2024]

(7) Kui üleminekutoetuse toetusõiguse aluseks olev põllumajandusmaa või -loom oli muul õiguslikul alusel kui omandiõigus selle isiku kasutuses, kellele üleminekutoetuse toetusõigus määrati, siis kasutusõiguse lõppedes ei lähe toetusõigus üle põllumajandusmaa või -looma omanikule.

§ 100. Üleminekutoetuse taotlemine ja taotluse menetlemine

(1) Üleminekutoetuse taotlemiseks esitab taotleja taotluse PRIA-le.

(2) [Valdkonna eest vastutav minister](#) võib määrusega kehtestada üleminekutoetuse taotlemise ja taotluse menetlemise korra ning taotlusele esitatavad nõuded.

(3) Üleminekutoetuse taotlemise ja taotluse menetlemise korra ning taotlusele esitatavad nõuded võib kehtestada eraldi iga toetuse liigi kohta.

§ 101. Üleminekutoetuse vähendamine

(1) Üleminekutoetust vähendatakse, kui:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 21 kohase jätkusuutlikkuse tagamiseks makstava põhisissetuleku toetuse kindlaksmääratud hektarite arv on väiksem taotleja üleminekutoetuse toetusõiguste arvust;
- 2) kindlaksmääratud põllumajandusloomade arv on väiksem taotlusel märgitud põllumajandusloomade arvust;
- 3) taotleja peetavasse põllumajandusloomade arvestusse või veisepassi on teadlikult kantud valeandmeid.

(2) Üleminekutoetuse vähendamise ja selle arvutamise täpsemad alused toetuse liikide kaupa kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 102. Üleminekutoetuse taotluse rahuldamata jätmine

Üleminekutoetuse taotlus jäetakse rahuldamata, kui:

- 1) taotleja ei ole põllumajandusliku tegevusega tegelev isik või ei kasvata toetusõiguslikku põllumajanduslooma;
- 2) taotlejal ei ole üleminekutoetuse toetusõigust;
- 3) taotluses esitatud või menetluse käigus kindlaksmääratud põllumajandusmaa pindala või põllumajandusloomade arv on väiksem toetuse saamiseks vajalikust põllumajandusmaa pindalast või põllumajandusloomade arvust;
- 4) taotleja ei vasta muudele toetuse saamise nõuetele;
- 5) taotleja on teadlikult esitanud valeandmeid;
- 6) taotleja ei võimalda teha kohapealset kontrolli.

§ 103. Üleminekutoetuse ühikumäär

(1) Üleminekutoetusteks riigieelarvest eraldatud vahendite jaotuse toetuse liikide kaupa otsustab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(2) PRIA otsustab üleminekutoetuse ühikumäära, lähtudes käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kehtestatud vahendite jaotusest ja toetusõiguslikuks tunnustatud üleminekutoetuse ühikutest ning järgides taotlejate võrdse kohtlemise põhimõtet.

10. peatükk

Tagatised

§ 104. Tagatise esitamine

(1) Nende ühise põllumajanduspoliitika abinõude puhul, mille rakendamise korral näevad Euroopa Liidu määrused või käesolev seadus ette kohustuse täitmise tagamiseks tagatise andmise, esitatakse tagatis PRIA-le deposiidina või garantiina, kui Euroopa Liidu õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.

(2) Tagatist ei nõuta, kui on täidetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 64 lõike 3 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud tingimused.

(3) Tagatis esitatakse ja vabastatakse ning tagatist kasutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artiklis 64 ning sama artikli lõigete 3 ja 4 alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud alustel ja korras.

(4) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamiseks määrusega kehtestada tagatise esitamise, kasutamise ja vabastamise täpsema korra.

11. peatükk Põllumajandusarvestus

§ 105. Põllumajandusliku raamatupidamise andmevõrk

(1) Nõukogu määruse (EÜ) nr 1217/2009, millega luuakse Euroopa Liidu põllumajanduslike majapidamiste tulused ja majandustegevust käsitlevate raamatupidamisandmete kogumise võrk (ELT L 328, 15.12.2009, lk 27), artiklis 7 sätestatud kontaktasutuse ülesannete täitmist korraldab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

(2) Regionaal- ja Põllumajandusministeerium võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kontaktasutuse ülesannete täitmiseks määrata valitsemisala asutuse, valida juriidilise isiku, kellega sõlmitakse halduskoostöö seaduses sätestatud korras haldusleping, või täita neid ülesandeid ise.

(3) Põllumajanduslike raamatupidamisandmete kogumiseks sõlmib kontaktasutus andmekogujatega ja aruandvate majapidamistega nõukogu määruse (EÜ) nr 1217/2009 artikli 5a alusel koostatud valimiplaani alusel asjakohased lepingud.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud aruandvad majapidamised ei tohi lepingu lõppemisel keelata lepingu kehtivuse ajal esitatud andmete edasist töötlemist.

§ 106. Põllumajandusarvestuse korraldamine

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 138/2004 põllumajanduse arvepidamise kohta ühenduses (ELT L 33, 05.02.2004, lk 1–87) II lisas nimetatud põllumajandusarvestuse näitajate hinnangulised andmed koondab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ning kalendriaasta lõpptulemuste andmed Statistikaamet samas määruuses ettenähtud tähtaegade jooksul.

12. peatükk Ühise põllumajanduspoliitika abinõudega seotud Euroopa Liidu finantshuvide kaitseks kohaldatavad meetmed

§ 107. Ühise põllumajanduspoliitika abinõudega seotud Euroopa Liidu finantshuvide kaitseks meetmete kohaldamine

(1) Käesolevat peatükki kohaldatakse käesoleva seaduse 4. ja 6.–8. peatükis sätestatud ühise põllumajanduspoliitika abinõude suhtes.

(2) Arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/2116 ning nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (ELT L 312, 23.12.1995, lk 1–4) artiklis 5 sätestatud, kohaldatakse ühise põllumajanduspoliitika abinõude puhul Euroopa Liidu finantshuvide tõhusaks kaitseks asjakohast meetet (edaspidi *kaitsemeede*).

(3) Kaitsemeetme kohaldamisel võetakse olenevalt tuvastatud rikkumisest või nõudele mittevastavusest arvesse tuvastatud rikkumise või nõudele mittevastavuse raskust, ulatust, püsivust, korduvust ja tahtlikkust.

(4) Kaitsemeedet ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 59 lõikes 5 sätestatud juhtudel.

(5) Ühise põllumajanduspoliitika abinõude puhul otsustab kaitsemeetme kohaldamise PRIA või riigi sihtasutus.

(6) Kui toetuse taotleja või toetuse saaja annab oma põllumajandusliku majapidamise või toetuse kasutamise seotud muu ettevõtte täielikult või osaliselt üle isikule, keda loetakse temaga seotud isikuks tulumaksuseaduse § 8 tähenduses, siis:

1) lähevad kaitsemeetme otsuse tagajärjed üleantud põllumajandusliku majapidamisega või muu ettevõttega proportsionaalses osas üle selle ülevõtjale, kui üleandja suhtes on kohaldatud käesolevas peatükis sätestatud kaitsemeetmed;

2) rakendatakse kaitsemeetmed üleantud põllumajandusliku majapidamisega või muu ettevõttega proportsionaalses osas selle ülevõtjale, kui üleandja tegevusega seoses on tuvastatud käesolevas peatükis sätestatud kaitsemeetme kohaldamise alused.

(7) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada kaitsemeetmete kohaldamise täpsemad tingimused ja korra.

§ 108. Kaitsemeetme kohaldamine pettuse korral

(1) Kui toetuse taotleja või toetuse saaja esitab teadlikult valeandmeid, mille alusel otsustatakse toetuse andmine või selle suurus, eesmärgiga saada alusetult ühise põllumajanduspoliitika abinõu raames antavat toetust, keelatakse tal ühe või mitme ühise põllumajanduspoliitika abinõu raames toetust taotleda valeandmete esitamise tuvastamise kalendriaastal ja kuni kahel sellele järgneval kalendriaastal.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artiklis 62 sätestatud olukorra tuvastamisel keelatakse toetuse taotlejal või toetuse saajal ühe või mitme ühise põllumajanduspoliitika abinõu raames toetust taotleda kunstlikult tekitatud tingimuste tuvastamise kalendriaastal ja kuni kahel sellele järgneval kalendriaastal.

(3) Kui isik taotleb ühise põllumajanduspoliitika abinõu raames antavat toetust, mille taotlemine on käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud otsusega keelatud, tagastatakse taotlus seda läbi vaatamata.

§ 109. Ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga seotud kaitsemeetmed

(1) Käesolevas paragrahvis sätestatud kaitsemeetmeid kohaldatakse eraldi kõigi selliste maade ja eraldi kõigi selliste loomade suhtes, mille või kelle kohta on kehtestatud ühesuguse suurusega ühikumäär, või eraldi iga loomatõu või -liigi suhtes.

(2) Käesolevas paragrahvis sätestatud kaitsemeetmete kohaldamisel arvutatakse erinevus taotlusel märgitud ja kindlaksmääratud pindala vahel (edaspidi *pindalaerinevus*) ning erinevus taotlusel märgitud ja kindlaksmääratud loomade arvu vahel (edaspidi *loomade arvu erinevus*) eraldi iga Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 2 nimetatud pindala- või loomapõhise otsetoetuse või maaelu arengu toetuse kohta.

(3) Pindala- ja loomade arvu erinevus arvutatakse eraldi kõigi selliste maade ja eraldi kõigi selliste loomade kohta, mille või kelle kohta on kehtestatud ühesuguse suurusega ühikumäär, või eraldi iga loomatõu või -liigi kohta, seejuures tasaarvestatakse omavahel taotlusel märgitust suuremad ja väiksemad kindlaksmääratud maa pindalad.

(4) Kui taotleja taotleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 2 nimetatud pindalapõhist otsetoetust või maaelu arengu toetust kuni 50 protsenti suurema pindala kohta, kui on tema kindlaksmääratud pindala, vähendatakse tema toetust maksimaalselt viimati nimetatud pindala ületavale pindalale vastava toetuse suuruse võrra.

(5) Kui taotleja taotleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 2 nimetatud pindalapõhist otsetoetust või maaelu arengu toetust üle 50 protsenti suurema pindala kohta, kui on tema kindlaksmääratud pindala, jäetakse tema taotlus seda maad puudutavas osas täielikult rahuldamata.

(6) Kui taotleja taotleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 2 nimetatud pindalapõhist otsetoetust või maaelu arengu toetust maa kohta, mille kohta kehtestatud ühikumäär on suurem, kui on tema kindlaksmääratud maa kohta kehtestatud ühikumäär, jäetakse tema taotlus seda maad puudutavas osas täielikult rahuldamata ning tema toetust vähendatakse käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 kohaselt, võttes aluseks selle maa kohta kehtestatud ühikumäära suuruse, mille kohta taotleja toetust taotles.

(7) Kui taotleja taotleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 2 nimetatud pindalapõhist otsetoetust või maaelu arengu toetust maa kohta, mille kohta kehtestatud ühikumäär on väiksem, kui on tema kindlaksmääratud maa kohta kehtestatud ühikumäär, võetakse toetuse määramisel aluseks selle maa kohta kehtestatud ühikumäära suurus, mille kohta taotleja toetust taotles.

(8) Kui taotleja taotleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 2 nimetatud loomapõhist otsetoetust või maaelu arengu toetust kuni 50 protsenti suurema arvu loomade kohta, kui on tema kindlaksmääratud loomade arv, vähendatakse tema toetust maksimaalselt viimati nimetatud loomade arvu ületavale loomade arvule vastava toetuse suuruse võrra.

(9) Kui taotleja taotleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 65 lõikes 2 nimetatud loomapõhist otsetoetust või maaelu arengu toetust üle 50 protsendi suurema arvu loomade kohta, kui on tema kindlaksmääratud loomade arv, jäetakse tema taotlus neid loomi puudutavas osas täielikult rahuldamata.

(10) Käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 sätestatud kaitsemeetmeid ei kohaldata, kui pindalaerinevus on kuni kolm protsenti või kuni kaks hektarit. Kaitsemeetme kohaldamata jätmise aluseks on kas eelnimetatud protsendimäär või hektarite arv olenevalt sellest, kumma puhul on pindalaerinevus väiksem.

(11) Käesoleva paragrahvi lõigetes 8 ja 9 sätestatud kaitsemeetmeid ei kohaldata, kui loomade arvu erinevus on kuni kolm looma.

(12) Käesoleva paragrahvi lõigetes 8 ja 9 sätestatud kaitsemeetmete kohaldamise kas eraldi kõigi selliste loomade suhtes, kelle kohta on kehtestatud ühesuguse suurusega ühikumäär, või eraldi iga loomatõu või -liigi suhtes kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 110. Tingimuslikkusega seotud kaitsemeetmed

(1) Kui taotleja rikub käesoleva seaduse § 42 lõikes 1 nimetatud nõudeid, vähendatakse tema toetust või jäetakse tema taotlus rahuldamata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artiklites 84 ja 85 ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2022/1172 sätestatud alusel ja ulatuses.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kaitsemeetde toetuse saaja ja kalendriaasta kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 84 lõike 2 punkti b alusel ei kohaldata, kui vähendamise või väljaarvamise summa on kuni 100 eurot.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kaitsemeetde ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 84 lõike 2 punktis c sätestatud juhul.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kaitsemeetme puhul kohaldatakse käesoleva seaduse § 107 lõikes 6 sätestatud põllumajandusliku majapidamise ülevõtja suhtes ka siis, kui ülevõtja ei ole seotud isik tulumaksuseaduse § 8 tähenduses.

§ 111. Euroopa Liidu õigusaktis sätestatud vahetu õigusmõjuga kaitsemeetme kohaldamine

Kui Euroopa Liidu õigusaktis on sätestatud ühise põllumajanduspoliitikaga seotud vahetu õigusmõjuga kaitsemeetde, kohaldatakse abinõus osaleva isiku suhtes kaitsemeetde selles õigusaktis sätestatud alustel ja ulatuses.

13. peatükk Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide register

§ 112. Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri eesmärk ning vastutav ja volitatud töötaja

(1) Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri (edaspidi *register*) eesmärk on koguda, töödelda ja säilitada andmeid ühise põllumajanduspoliitika abinõude, maaelu ja põllumajandusturu korraldamise riiklike abinõude ning kalandusturu korraldamise abinõude rakendamiseks, eriotstarbelise diislikütuse ostuõiguse kasutamiseks, põllumajanduspoliitika kavandamiseks, kestliku põllumajanduse soodustamiseks ja järelevalve teostamiseks.

[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

(2) Registri põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(3) Registri vastutav töötaja on PRIA ja volitatud töötaja määratakse registri põhimääruses.

§ 113. Registrisse kantavad andmed

(1) Registrisse kantakse ühise põllumajanduspoliitika abinõus osaleva isiku ja taotluse kohta esitatud ning ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamise käigus saadud järgmised andmed:

- 1) ühise põllumajanduspoliitika abinõus osaleva isiku nimi, registri- või isikukoodi puudumise korral sünniaeg, andmed tema tegevuskoha ja arvelduskonto kohta ning tema kontaktandmed;
- 2) ühise põllumajanduspoliitika abinõus osalemiseks esitatud taotluse andmed, taotluse menetlemise käigus saadud andmed ning toetuse saamise ja kasutamise kohta kogutud seireandmed, mille töötlemine on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artiklis 130 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 223 või nende määruste alusel kehtestatud õigusaktides;
- 3) ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamise käigus tehtud otsuste, sõlmitud lepingute ja sooritatud toimingute andmed.

(2) Registri osad on lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatudle põllumassiivi kaart, võrdlushindade kataloog, põllumajandusandmete varamu ja seaduses sätestatud muu andmestik.

[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

(3) Põllumassiivi kaart koostatakse maakatastriseaduse §-s 13¹ nimetatud kõlvikukaardi ja §-s 14¹ nimetatud aluskaartide alusel.

(4) Põllumassiivi kaardi koostamise ja põllumassiivi toetusõigusliku pindala määramise tingimused ja korra ning põllumassiivi kasutamise kohta esitatavad andmed ja nende esitamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(5) Võrdlushindade kataloogi kantakse maaelu arengu toetuse abikõlblikuks kuluks oleva asja või teenuse kinnitatud piirhind koos andmetega vastava asja või teenuse kohta, mille puhul maaelu arengu toetuse andmisel kasutatakse võrdlushindade meetodit.

(6) Võrdlushindade kataloogi kantavate asjade ja teenuste loetelu, piirhinna mõistlikkuse kontrollimise ja kinnitamise ning andmete kataloogi kandmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(6¹) Põllumajandusandmete varamusse kantakse põllumajandusliku tegevuse andmed, mille esitamise kohustus kaasneb ühise põllumajanduspoliitika abinõus osalemisega või mis esitatakse PRIA e-teenuse keskkonnas avatud e-teenuse kasutamise korral vabatahtlikult.
[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

(6²) Isiku nõudmisel lõpetab PRIA põllumajandusandmete varamusse vabatahtlikult esitatud andmete edasise töötlemise ja tagastab need isikule ning kustutab põllumajandusandmete varamust.
[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

(7) Registrisse kantud andmete õigsuse eest vastutab nende esitaja. Registrisse kantud andmete muutumise korral esitatakse viivitamata avaldus andmete muutmiseks.

(8) Registrisse kantud isikuandmeid säilitatakse kuni kümme aastat nende saamisest arvates, kui Euroopa Liidu õigusaktides või käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.
[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

§ 114. Registriandmete avaldamine

(1) Teabevaldaja on kohustatud tunnistama põllumajandusandmete varamusse kantud andmed ning andmed ühise põllumajanduspoliitika abinõus osaleva isiku, tema taotluse ja muu menetlusdokumendi ning kontrolli tulemuste kohta asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks, kui Euroopa Liidu õigusaktides või käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.
[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

(2) Lisaks avaliku teabe seaduse § 38 lõikes 3 nimetatud isikule on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabele juurdepääsu õigus isikul, kes täidab avalikke ülesandeid seaduse, haldusakti või halduslepingu alusel, seiraval või hindaval isikul seireks või hindamiseks vajalikus ulatuses ning menetlusse kaasatud eksperdil. Põllumajandusandmete varamusse kantud andmetele juurdepääsu õigus on ka muul isikul, kellel on selleks õigustatud huvi, ja eraõiguslikul andmekogupidajal põllumajandusandmete varamusse andmeid esitanud isiku nõusolekul.
[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

§ 115. Registriandmete avalikustamine

(1) PRIA avalikustab käesoleva seaduse alusel oma veebilehel järgmised andmed:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artiklis 98 nimetatud andmed;
- 2) isiku identifitseerimiseks ettenähtud unikaalse numberkoodi, kui toetust saanud isiku nime ei avalikustata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 98 lõikes 4 sätestatud juhul;
- 3) põllumassiivide andmed ja põllumassiivide kaardid;
- 4) isikule määratud tootmiskvoodi suuruse;
- 5) säilitatava püsirohumaa pindala põllumassiivide kaupa;
- 6) püsirohumaa osakaalu vähenemise korral uuesti rajatava püsirohumaa pindala;
- 7) põllumassiivil asetsevad maastikuelemendid;
- 8) tunnustatud tootjarühma nime, tootjarühma põhitoote kirjelduse ja tootjarühma liikmete nimed;
- 9) tunnustatud tootjaorganisatsiooni nime, valdkonna, kus tootjaorganisatsioon on tunnustatud, ja tootjaorganisatsiooni liikmete nimed;
- 10) võrdlushindade kataloogi kantud asjade ja teenuste andmed ning piirhinnad;
- 11) muud Euroopa Liidu õigusaktide või seaduste kohaselt avalikustatavad andmed.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud andmed avalikustatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 100 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatu kohaselt.

14. peatükk

Riiklik ja haldusjärelevalve

§ 116. Riikliku järelevalve ulatus ja teostajad

(1) Riikliku järelevalve käigus kontrollitakse ühise põllumajanduspoliitika abinõus osalemiseks esitatud nõuete täitmist ja toetuse saaja tegevuse vastavust pärast toetuse maksmist taotluse rahuldamise otsuses, asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele.

(2) Asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmise üle teostab riiklikku järelevalvet PRIA, kui käesolevas paragrahvis ei ole sätestatud teisiti.

(3) Käesoleva seaduse 6. peatüki 2. jao 3. jaotises sätestatud koolikava toetuse andmise üle teostab PRIA riiklikku järelevalvet ka sellises haridusasutuses, kes ise koolikava toetust ei taotle, kuid kes osaleb koolikava toetuse rakendamisel.

(4) Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Põllumajandus- ja Toiduamet, Keskkonnaamet, riigi sihtasutus ning käesoleva seaduse § 48 lõikes 2 nimetatud asutus teostavad riiklikku järelevalvet nende strateegiakava sekkumiste kohta esitatud nõuete ja nende programmiperioodi 2014–2020 maaelu arengu toetuste kohta esitatud nõuete täitmise üle, millele vastavust nad kontrollivad käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud määruses sätestatud juhul ka taotluste lahendamisel.

[RT I, 04.01.2024, 2- jõust. 14.01.2024]

(5) Käesoleva seaduse §-s 78 sätestatud põllumajandustoote koostis- ja kvaliteedinõuetele vastavuse üle ning ladustamiskoha nõuetekohasuse ja sekkumiskokkuostu korral käitleja käitlemisruumi, sealhulgas hoiu- ja säilitisruumi nõuetekohasuse üle teostavad riiklikku järelevalvet Põllumajandus- ja Toiduamet ning PRIA.

(6) Põllumajandus- ja Toiduamet teostab põllumajandustoodete ühise turukorralduse abinõude rakendamisel riiklikku järelevalvet:

- 1) käesoleva seaduse § 73 lõikes 4 sätestatud turuinfo esitamise kohustuse täitmise ja esitatud andmete õigsuse üle;
- 2) käesoleva seaduse § 80 lõikes 3 nimetatud sekkumisvarudest pärit toote müümisel toote Euroopa Liidu siseses kasutusotstarbe kindlaksmääramise korral toote koguste vastavuse üle;
- 3) käesoleva seaduse § 85 lõikes 5 sätestatud imporditud humala ja humalatoodete kvaliteedistandarditele vastavuse üle;
- 4) käesoleva seaduse §-des 86 ja 88 sätestatud koostis- ja kvaliteedinõuetele ning turustusstandarditele vastavuse üle;
- 5) käesoleva seaduse §-s 87 nimetatud veise-, sea- ja lambarümpade kvaliteediklasside määramise nõuetekohasuse ning kuni 12 kuu vanuste veiste liha kategooriatesse liigitamise üle.

(7) Põllumajandus- ja Toiduamet teostab riiklikku järelevalvet ka käesoleva seaduse § 91 lõikes 1 nimetatud määruste alusel põllumajandustoote, toidu, piiritusjoogi või veini Euroopa Liidu kvaliteedimärki kandva toote registreeritud spetsifikaadile vastavuse ja registreeritud nimetuse nõuetekohase kasutamise üle ning §-s 93 sätestatud alusel ja korras tunnustatud kvaliteedikava täitmise või rakendamise üle.

(8) Maksu- ja Tolliamet teostab riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse § 80 lõikes 3 nimetatud sekkumisvarudest pärit toote müümisel toote vahelattu paigutamise ja laost väljaviimise üle kolmandasse riiki eksportimise korral, kui toodet ladustatakse enne eksportimist mujal kui sekkumislaos.

(9) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada turuinfo esitamise kohustuse täitmise ja esitatud andmete õigsuse üle järelevalve teostamise korra.

(10) Puu- ja köögivilja turustusstandarditele vastavuse järelevalve täpsema korra ning turustusstandarditele vastavuse järelevalve erikorra jaemüügi etapil kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(11) Vajaduse korral osutab PRIA kontrolli tegemisel Euroopa Komisjonile ametiabi.

§ 117. Tehingute kontroll

(1) Lisaks käesoleva seaduse §-s 116 sätestatud teostatakse riiklikku ja haldusjärelevalvet Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 IV jaotise III peatükis sätestatud tehingute teostamise ja nõuetekohasuse üle samas määruses sätestatud alustel ja korras.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud järelevalvet teostab PRIA, arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 77 lõikes 3 sätestatud tingimusi.

§ 118. Haldusjärelevalve korraldus

(1) Haldusjärelevalve käigus kontrollitakse käesoleva seaduse kohaselt sõlmitud halduslepingute täitmist, ühise põllumajanduspoliitika abinõus osalemiseks esitatud nõuete täitmist ja toetuse saaja tegevuse vastavust

pärast toetuse maksmist taotluse rahuldamise otsuses, asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele, kui toetuse saaja on riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus või muu avaliku halduse ülesandeid täitma volitatud isik või asutus.

(2) Käesoleva seaduse § 4 lõike 3, § 6 lõike 2, § 34 lõike 2, § 35 lõike 2, § 45 lõike 2 punkti 2, § 73 lõike 2 punkti 2 ja § 105 lõike 2 alusel sõlmitud halduslepingu täitmise üle teostab haldusjärelevalvet Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

(3) Käesoleva seaduse § 4 lõike 3, § 6 lõike 2, § 34 lõike 2, § 35 lõike 2, § 45 lõike 2 punkti 2, § 73 lõike 2 punkti 2 ja § 105 lõike 2 alusel sõlmitud halduslepingu ühepoolse lõpetamise ning muu sellise asjaolu ilmnemise korral, mis takistab halduslepingu sõlminud isikul halduslepingut edaspidi täita, antakse lepingu täitmisega seotud materjal viivitamata üle Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, kes korraldab haldusülesande edasise täitmise.

(4) Käesoleva seaduse § 10 lõike 7 ja § 49 lõike 7 alusel sõlmitud halduslepingu täitmise üle teostab haldusjärelevalvet PRIA.

(5) Käesoleva seaduse § 10 lõike 7 ja § 49 lõike 7 alusel sõlmitud halduslepingu ühepoolse lõpetamise ning muu sellise asjaolu ilmnemise korral, mis takistab halduslepingu sõlminud isikul halduslepingut edaspidi täita, antakse lepingu täitmisega seotud materjal viivitamata üle PRIA-le, kes korraldab haldusülesande edasise täitmise.

(6) Ühise põllumajanduspoliitika abinõude rakendamiseks vastuvõetud asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmise üle teostab haldusjärelevalvet käesoleva seaduse §-s 116 sätestatud isik või asutus, kui toetuse saaja on riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus või muu avaliku halduse ülesandeid täitma volitatud isik või asutus.

§ 119. Haldusjärelevalve erisused kohaliku tegevusrühma tegevuse nõuetekohasuse kontrollimisel

(1) PRIA kontrollib kohaliku tegevusrühma ja tema tegevuse vastavust Euroopa Liidu asjakohastes õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele ning nõuab kohalikult tegevusrühmalt viivitamata nende nõuete täitmist, kui ilmneb, et kohalik tegevusrühm või tema tegevus ei vasta nõuetele või kohalik tegevusrühm takistab oma tegevuse üle järelevalve teostamist.

(2) Kui kohalik tegevusrühm või tema tegevus ei vasta Euroopa Liidu asjakohastes õigusaktides, käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele või kui esineb muu põhjus, mis takistab kohalikul tegevusrühmal jätkata kohaliku arengu strateegia või ühisstrateegia rakendamist, võib PRIA peatada kohaliku tegevusrühma õiguse võtta vastu LEADER-projektitoetuse taotlusi ja neid menetleda.

(3) Kohalik tegevusrühm, kelle puhul PRIA on peatanud LEADER-projektitoetuse taotluste menetlemise, võib nende menetlemist jätkata PRIA sellekohase kirjaliku nõusoleku kättetoimetamisest arvates. PRIA annab nõusoleku, kui kohalik tegevusrühm ja tema tegevus vastavad kõikidele asjakohastele nõuetele.

(4) Kui kohalik tegevusrühm ei ole määratud tähtpäevaks täitnud kohustusi, mille täitmist on PRIA nõudnud käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel, võib PRIA peatada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 34 lõike 1 punktis c nimetatud toetuse maksmise kohalikul tegevusrühmale või Regionaal- ja Põllumajandusministeerium tunnistada kehtetuks kohaliku arengu strateegia või ühisstrateegia heakskiitmise otsuse.

§ 120. Riikliku järelevalve erimeetmed

(1) Korrakaitseorgan võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 32 ja 49–52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

(2) Kui eluruumi kasutatakse ka äriruumina, võib korrakaitseorgan selle töö- või lahtioleku ajal läbi vaadata ilma korrakaitseaduse § 51 lõikes 2 sätestatud halduskohtu loata.

(3) Korrakaitseorgan võib võtta vallasasja läbivaatusel isiku kulul proove. Kui läbivaadatud vallasasja ei ole võimalik pärast läbivaatust tavapäraselt kasutada, ei hüvitata isikule vallasasja või vallasasja tavapäraseks kasutamiseks taastamise maksumust.

(4) Riikliku järelevalve meetmeid võib kohaldada sellest ühise põllumajanduspoliitika abinõus osalevale isikule ette teatamata. Riikliku järelevalve meetme kohaldamisest võib ette teatada üksnes siis, kui ette teatamine ei ohusta meetme kohaldamise eesmärgi saavutamist.

§ 121. Riikliku järelevalve erisused

(1) Riikliku järelevalve meedet kohaldav korrakaitseorgani ametiisik kannab järelevalvetoimingu tegemise ajal vajaduse korral või isiku nõudmisel isiku antud eri- või kaitseriistet.

(2) Valdonna eest vastutav ministervõib määrusega kehtestada nende järelevalvetoimingute loetelu, mille tegemise ajal peab korrakaitseorgani ametiisik kandma eri- või kaitseriistet.

(3) Korrakaitseorgan võib ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamiseks esitatud nõuete täitmise ja toetuse saaja tegevuse nõuetekohasuse kontrollimiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 32 ja 49–52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras ka ühise põllumajanduspoliitika abinõus osaleva isikuga seotud kolmanda isiku juures, kes valdab nimetatud abinõude rakendamise seotud andmeid või dokumente, ning toetatava tegevuse elluviimise kohas.

§ 122. Ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamisega seotud vaidluste lahendamine

(1) Ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamisega seotud vaidluste korral tuleb enne halduskohtule kaebuse esitamist läbida vaidmenetlus haldusmenetluse seaduses sätestatud tingimustel ja korras.

(2) Kui vaie esitatakse riigi sihtasutuse otsuse või toimingu peale, lahendab vaide riigi sihtasutus.

(3) Vaie lahendatakse 30 kalendripäeva jooksul selle vastuvõtmisest arvates. Vaide lahendamise tähtaega võib pikendada kuni 30 kalendripäeva võrra, kui see on vajalik üksikjuhtumi keerukuse või ühel ajal esitatud vaiete paljususe tõttu, teavitades sellest vaide esitajat.

§ 123. Toetuse tagasinõudmine

(1) Kui pärast toetuse maksmist selgub, et toetus on makstud toetuse andmise ja kasutamise nõuetele mittevastavuse, nõuete rikkumise või kaitsemeetme kohaldamise tõttu alusetult, võib toetuse nõuda toetuse saajalt osaliselt või täielikult tagasi nõukogu määruses (EÜ, Euratom) nr 2988/95, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EL) 2021/2116 ja (EL) 2021/2115 ning teistes Euroopa Liidu asjakohastes õigusaktides sätestatud alustel ja tähtajal.

(2) Kui pärast üleminekutoetuse maksmist selgub, et toetus on makstud alusetult, nõutakse see toetuse saajalt osaliselt või täielikult tagasi. Toetuse tagasinõudmise otsuse võib teha kümne aasta jooksul taotluse rahuldamise otsuse tegemise päevast arvates.

(3) Käesoleva seaduse § 30 lõike 1 ja § 67 lõike 1 kohaselt saadud raha nõutakse tagasi §-des 124–126 sätestatud korras, kui toetuse saaja kohta tehakse Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist toetuse maksmisest keeldumise otsus või kui toetuse saaja on saadud raha kasutanud mitteabikõlblike kulude hüvitamiseks.

(4) Toetuse tagasinõudmise otsuse teeb PRIA.

(5) Toetuse, mis on ebaseaduslik või väärkasutatud riigiabi nõukogu määruse (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 248, 24.09.2015, lk 9–29), tähenduses, nõuab tagasi PRIA konkurentsiseaduse §-s 42 sätestatud alustel ja korras ning sellisel juhul tagasinõudmise suhtes käesoleva seaduse §-e 124–126 ei kohaldata.

§ 124. Toetuse tagasimaksmine

(1) Toetuse saaja peab tagasinõutava toetuse tagasi maksuma 60 kalendripäeva jooksul toetuse tagasinõudmise otsuse tegemise päevast arvates, kui Euroopa Liidu asjakohastes õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.

(2) PRIA tasaarvestab tagasinõutava toetuse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artikli 58 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud tingimuste kohaselt toetuse tagasinõudmise otsuse tegemise päevast arvates.

(3) Kui toetuse saaja jätab toetuse tagasinõudmise otsuse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul täitmata ja kui mõistliku aja jooksul ei ole võimalik tagasinõutavat toetust tasaarvestada, on PRIA-l õigus anda toetuse tagasinõudmise otsus sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tasaarvestamist võib teha ka pärast toetuse tagasinõudmise otsuse sundtäitmisele andmist.

(5) Toetuse tagasimaksmisel laekunud maksest loetakse kõigepealt tasutuks tagastatav toetus, siis intress ja viimasena viivis.

§ 125. Toetuse tagasimaksmise ajatamine

(1) PRIA võib ajatada toetuse tagasimaksmise toetuse saaja põhjendatud taotluse alusel. Toetuse tagasimaksmise ajatamise korral tuleb toetus tagasi maksta toetuse tagasimaksmise ajakava kohaselt 12 kuu

jooksul toetuse tagasimaksmise ajatamise otsuse tegemise päevast arvates. Toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on õigus nõuda tagatist.

(2) PRIA võib ajatada toetuse tagasimaksmise pikemaks ajavahemikuks, kui toetuse tagasiksmine 12 kuu jooksul võib osutuda oluliselt raskendatuks või võimatuks.

(3) Kui toetuse saaja ei tasu toetuse tagasimaksmise ajatamise korral osamakseid toetuse tagasimaksmise ajakava kohaselt, võib PRIA tunnistada toetuse tagasimaksmise ajatamise otsuse kehtetuks ja võimaluse korral tagasinõutava toetuse tasaarvestada. Kui mõistliku aja jooksul ei ole võimalik tagasinõutavat toetust tasaarvestada, on PRIA-l õigus anda toetuse tagasinõudmise otsus sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

§ 126. Viivis ja intress

(1) Kui toetuse tagasimaksmise tähtpäevaks toetust tagasi ei maksta või toetust ei ole tasaarvestatud, peab toetuse saaja maksuma viivist 0,06 protsenti iga toetuse tagasimaksmisega viivitatud kalendripäeva eest. Viivise arvestamine lõpeb, kui viivise summa ületab selle arvestamise aluseks oleva tagasinõutava toetuse suuruse.

(2) Toetuse tagasimaksmise ajatamise korral maksab toetuse saaja intressi alates käesoleva seaduse § 124 lõikes 1 sätestatud tähtpäevale järgnevast päevast. Intressimäär tagastatava toetuse summa jäägilt on kuue kuu euribor pluss kolm protsenti aastas. Kuue kuu euribor võetakse toetuse tagasimaksmise ajatamise otsuse tegemisele eelnenud pangapäeva seisuga. Intressiarvestuse baasiks on 360-päevane periood. Negatiivse euribori korral ei kohaldata summeeritud protsendimäärasid alla ühe.

(3) Viivist ja intressi ei nõuta riigiasutuselt, välja arvatud juhul, kui Euroopa Komisjon nõuab viivise või intressi tasumist riigilt. Sellisel juhul nõuab riik viivist või intressi Euroopa Komisjonile tasutud viivise summa ulatuses.

(4) Ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamisele ei kohaldata riigivastutuse seaduse § 23 punktis 1 sätestatud.

15. peatükk Vastutus

§ 127. Andmete esitamise nõude rikkumine

(1) Ühise põllumajanduspoliitika abinõu rakendamiseks turuinfo esitamata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

§ 128. Menetlus

Käesoleva seaduse §-s 127 sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on oma pädevuse piires PRIA või Põllumajandus- ja Toiduamet.

16. peatükk Rakendussätted

§ 129. Makseasutuse akrediteering

Enne 2023. aasta 1. jaanuari kehtinud korras akrediteeritud makseasutus täidab makseasutuse ülesandeid akrediteerimise otsuses sätestatud kohustuste osas edasi.

§ 130. Seaduse kohaldamine enne käesoleva seaduse jõustumist sõlmitud halduslepingu suhtes

Enne 2023. aasta 1. jaanuari kehtinud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 6 lõike 2, § 65 lõike 7 ja § 68 lõike 2 alusel sõlmitud ning käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiv haldusleping kehtib kuni lepingus sätestatud tähtpäevani.

§ 131. Seaduse kohaldamine enne käesoleva seaduse jõustumist sõlmitud muu lepingu suhtes

(1) Enne 2023. aasta 1. jaanuari kehtinud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 85 lõike 1 ja § 86 lõike 2 alusel sõlmitud ning käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiv leping kehtib kuni lepingus sätestatud tähtpäevani.

(2) Enne 2023. aasta 1. jaanuari kehtinud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 71 alusel korraldatud riigihangete tulemusel sõlmitud hankelepingud nõustamis- ja koolitusteenuste osutamiseks ning teadmussirde pikaajaliste programmide elluviimiseks kehtivad kuni lepingus sätestatud tähtpäevani.

§ 132. Õigusaktide kehtivus

(1) Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (RT I, 04.12.2014, 3) alusel antud õigusaktid kehtivad kuni nende kehtetuks tunnistamiseni, kuid mitte kauem kui 2035. aasta 31. detsembrini.

(2) Aastatel 2023–2025 võib valdkonna eest vastutav minister käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud õigusakte muuta.

§ 133. Ühise põllumajanduspoliitika abinõus osalemine

(1) Enne 2023. aasta 1. jaanuari kehtinud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse alusel ühise põllumajanduspoliitika abinõus osalemise käigus tekkinud õigused ja kohustused jäävad kehtima ka pärast käesoleva seaduse jõustumist.

(2) Enne 2023. aasta 1. jaanuari kehtinud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse alusel ühise põllumajanduspoliitika abinõus osalemise puhul tuleb enne halduskohtule kaebuse esitamist läbida vaidemenetlus haldusmenetluse seaduses ning käesolevas seaduses sätestatud tingimustel ja korras.

§ 134. Kohalik tegevusrühm

Käesoleva seaduse 5. peatükis nimetatud kohalik tegevusgrupp loetakse kohalikuks tegevusrühmaks, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artiklist 33.

§ 135. Puu- ja köögivilja turustavate ettevõtjate andmekogu ning erimärgistuse luba

(1) Käesoleva seaduse § 88 lõikes 3 nimetatud puu- ja köögivilja turustavate ettevõtjate andmekoguna käsitatakse enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud õigusaktide alusel asutatud puu- ja köögivilja turustavate ettevõtjate andmekogu.

(2) Käesoleva seaduse § 88 lõikes 4 sätestatud erimärgistuse luba, mis on välja antud enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud korras, kehtib kuni selle kehtivusaja lõpuni.

§ 136. Toidukvaliteedikava tunnustatuse kehtivus

Enne 2023. aasta 1. jaanuari kehtinud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse alusel tunnustatud toidukvaliteedikava loetakse käesoleva seaduse alusel tunnustatud kvaliteedikavaks.

§ 137. Tootjarühma tunnustatuse kehtivus

Enne 2023. aasta 1. jaanuari kehtinud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 88 alusel tunnustatud tootjarühma tunnustus kehtib kuni ühise põllumajanduspoliitika abinõus osalemise lõpuni.

§ 138. Enne käesoleva seaduse jõustumist antud toetuse tagasinõudmine

(1) Enne 2023. aasta 1. jaanuari kehtinud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse alusel antud toetus nõutakse tagasi käesolevas seaduses sätestatud alustel ja korras.

(2) Enne käesoleva seaduse jõustumist tagasinõutud toetuse puhul arvestatakse viivist ja intressi käesolevas seaduses sätestatud määras sellelt toetuse osalt, mis on tagasi maksmata 2023. aasta 1. jaanuari seisuga.

(3) Enne käesoleva seaduse jõustumist tagasinõutud toetuse puhul kohaldatakse käesoleva seaduse § 124 lõikes 5 sätestatud alates 2023. aasta 1. jaanuarist laekunud maksetele.

§ 139. Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide register

Käesoleva seaduse § 112 lõikes 1 nimetatud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrina käsitatakse enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud õigusaktide alusel asutatud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrit.

§ 140. Toetuse andmise tingimuste kehtestamine enne strateegiakava heakskiitmist

(1) Valdkonna eest vastutav minister võib kehtestada toetuse andmise tingimused enne, kui Euroopa Komisjon on strateegiakava heaks kiitnud.

(2) Strateegiakava toetuse andmist ei otsustata enne, kui Euroopa Komisjon on strateegiakava heaks kiitnud.

(3) Kui strateegiakava kavand erineb heakskiidetud strateegiakavast, võib muuta enne strateegiakava heakskiitmist kehtestatud toetuse andmise neid tingimusi, mis on vastuolus heakskiidetud strateegiakavaga.

(4) Kui toetuse andmise tingimusi muudetakse käesoleva paragrahvi lõike 3 kohaselt, määratakse taotlejale tähtaeg, et viia taotlus toetuse andmise tingimustega kooskõlla. Kui taotleja ei ole nõus taotlust muutma või ei muuda seda määratud tähtaja jooksul, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.

§ 141.–§ 145.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 146. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2023. aasta 1. jaanuaril.